

Հավելված N

Հայաստանի Հանրապետության փոխվարչապետ,
տարածքային կառավարման նախարարի
«_» _____ 2015 թվականի N ____ հրամանի

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶԻ 2014-2017 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ**

2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՊԼԱՆ

ՎԱՆԱՁՈՐ - 2015

Բովանդակություն

Հապավումների ցանկ	3
Ներածություն	4
« ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ 2015թ. ՏԱՊ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ	6
1. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ	9
2. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐ	11
2.1. Կրթություն	11
2.2. Մշակույթ և սպորտ	12
2.3. Առողջապահություն	13
2.4. Սոցիալական պաշտպանություն	15
3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	17
3.1. Գյուղատնտեսություն	17
3.2. Բնապահպանություն	20
4. ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	25
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ	26
5.1. Ճանապարհաշինություն	27
5.2. Զրամատակարարում ու ջրահեռացում	28
5.3 Գազամատակարարում	29
ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ	30
ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	
6.1. Տարածքային կառավարում	30
6.2. Տեղական ինքնակառավարում և ապակենտրոնացում	30
6.3. Քաղաքացիական հասարակություն	31
7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐ	36
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. « Լոռու մարզի 2014-2017 թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի 2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված ոլորտների անփոփ ֆինանսավորումը	37
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. « Լոռու մարզի 2014-2017 թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի 2015թ. Տարեկան աշխատանքային պլանով նախատեսված աշխատանքները ըստ ոլորտների	42
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3.. « 2015 թ. պետական բյուջեով ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերն ըստ ծրագրերի (Լոռու մարզ), ծախսատեսակների և կատարողների	47
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4.. « 2015թ. Տարեկան աշխատանքային պլանով նախատեսված միջոցառումների տրամաբանական հենքերը	50

1. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ԱԱՌ	Ազգային անվտանգության ռազմավարություն
ԱԱՀՀ	
Հ	Առավել աղքատ համայնքների համալիր հետազոտություն
ԱԽ	Աշխատանքային խումբ
ԱՄԳ	Աղքատության մասնակցային գնահատում
ԱՎԾ	Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ԳԷՖ	Գլոբալ էկոլոգիական ֆոնդ
ԵՄ	Եվրամիություն
ԿԶԾ	Կայուն զարգացման ծրագիր
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՀԿ	Հասարակական կազմակերպություն
ՄԱԿ	
ԶԾ	ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիր
ՄԺԾԾ	Միջին ժամկետ ծախսային ծրագիր
ՄԱՄՀ	Մարդկային աղքատության մոդիֆիկացված համաթիվ
ՄԱԿ	
ՀՊԾ	ՄԱԿ-ի համաշխարհային պարենի ծրագիր
ՄԶԱՀ	Մարդկային զարգացման ազգային հետազոտություն
ՄԶԳ	Միջազգային զարգացման գործակալություն
ՄԶՄԿ	Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոն
ՄՄՈՒՀ	Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություն ՀՀ Սյունիքի մարզի 2014-2017 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիր
ՄԶԾ	զարգացման ծրագիր
ՄՎ	Մոնիտորինգ և վերլուծություն
ՆԴՀ	Նախադարոցական հաստատություն
ՄԾՏԳ	Սոցիալական ծառայության տեղական գրասենյակ
ՏԱՊ	2014 թվականի տարեկան աշխատանքային պլան
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմին
ՓՄԶ	Փոքր և միջին ձեռնարկություններ
ՓՄԶ	
ԶԱԿ	Փոքր և միջին ձեռնարկությունների զարգացման ազգային կենտրոն

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարության 2014թ. փետրվարի 6-ի թիվ 113-Ն որոշմամբ հաստատվել է Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը, որը կազմվել է համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008 թվականի սեպտեմբերի 18-ի N38 արձանագրային որոշմամբ հաստատված հայեցակարգի:

ՄԶԾ-ի իրագործման ընթացքում ակնկալվում է ստանալ հետևյալ հիմնական արդյունքները.

- ❖ Մարզի կայուն զարգացում,
- ❖ Մարզի տնտեսության աճի տեմպերի արագացում և դրա հիման շոշափելի արդյունքների արձանագրում,
- ❖ Բնակչության եկամուտների աճ և մարդկային աղքատության կրճատում,
- ❖ Բնակչության զբաղվածության աճ և գործազրկության մակարդակի նվազում,
- ❖ Մասնավոր հատվածի և ՓՄՁ զարգացման նպաստավոր, հավասար հնարավորությունների ու բարենպաստ մրցակցային դաշտի ստեղծում,
- ❖ Գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացման ծավալների և ապրանքայնության մակարդակի բարձրացում,
- ❖ Մարզի բնապահպանական իրավիճակի բարելավում,
- ❖ Բնակչությանը տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների որակի և մատչելիության աստիճանի էական բարձրացում,
- ❖ Մարզային և համայնքային ենթակառուցվածքների զարգացում,
- ❖ Տարածքային կառավարման արդյունավետության բարձրացում,
- ❖ Մարզպետարանի կարողությունների ուժեղացում,
- ❖ Կառավարման արդյունավետության բարձրացում՝ օպտիմալ ապակենտրոնացում,
- ❖ Տեղական ինքնակառավարման մարմինների հնարավորությունների և լիազորությունների հիմնավորված ընդարձակում,
- ❖ Հանրային կառավարման համակարգում հրապարակայնության, թափանցիկության և հաշվետվողականության սկզբունքների արմատավորում,
- ❖ Քաղաքացիական հասարակության մասնակցային գործընթացի ակտիվացում, մարզային և համայնքային գործընթացներին բնակչության իրազեկվածության աստիճանի բարձրացում,
- ❖ Տեղեկատվության ազատության աստիճանի բարձրացում:

ՄՁԾ-ի կազմման ընթացքում մարզպետարանում ձևավորվել են ոլորտային յոթ աշխատանքային խմբեր, որոնք, համաձայն Լոռու մարզպետի 2009 թվականի փետրվարի 25-ի թիվ 49-Ա որոշման, գործել են հետևյալ ուղղություններով.

- Արդյունաբերություն, փոքր ու միջին ձեռնարկատիրություն և մասնավոր հատված,
- Գյուղատնտեսություն, բնապահպանություն և ընդերքի օգտագործում,
- Կրթություն, մշակույթ, սպորտ և երիտասարդության հարցեր,
- Առողջապահություն և սոցիալական ապահովություն,
- Քաղաքաշինություն,
- Ենթակառուցվածքներ (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, ճանապարհաշինություն, տրանսպորտ, գազամատակարարում),
- Տարածքային կառավարում, տեղական ինքնակառավարում և քաղաքացիական հասարակություն:

Աշխատանքային խմբերի գործունեության արդյունքում մշակված ոլորտային ռազմավարություններն ընդգրկվել են ՄՁԾ-ում: Գնահատվել են ՄՁԾ իրագործման համար պահանջվող ֆինանսական միջոցները և նրանց ծախսման ուղղությունները: Ըստ ՄՁԾ-ի իրականացման գաղափարախոսության, յուրաքանչյուր տարվա աշխատանքային պլանները կազմելու ժամանակ, երբ հաստատված կլինեն տվյալ տարվա պետական բյուջեից մարզին հատկացված ֆինանսական միջոցները և համայնքային բյուջեները, կվերանայվեն տվյալ տարվա իրականացվելիք միջոցառումների ցանկերը՝ ըստ ոլորտների և նրանց ֆինանսավորման աղբյուրները: Սույն փաստաթղթի կազմման հիմնական նպատակը 2014-2017թթ. մարզային զարգացման ծրագրով նախատեսված և 2015թ. ընթացքում իրականացվելիք միջոցառումների տարեկան աշխատանքային պլանի (ՏԱՊ) նկարագրելն է:

ՏԱՊ-ի մեջ համադրվում են.

- ՄՁԾ-ում տվյալ տարվա համար նախատեսված միջոցառումները,
- պետական բյուջեից տվյալ տարում մարզին հատկացված միջոցները, այդ թվում Հայաստանի տարածքային զարգացման ծրագրի միջոցով հատկացված դրամաշնորհները,
- Այլ կազմակերպությունների կողմից կամ աղբյուրներից ֆինանսավորվող ու իրականացվող միջոցառումները,

2015թ. ՏԱՊ-ի կազմման ընթացքում օգտագործվել են նախորդ տարվա ՏԱՊ-ի արդյունքների մոնիտորինգի հաշվետվությունները, և սույն փաստաթուղթը կազմվել է ոլորտային աշխատանքային խմբերում մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, պետական

բյուջեից մարզին հատկացված ֆինանսական միջոցների և համայնքային բյուջեների հնարավորությունների քննարկումների ու իրատեսական (հաշվի առնելով նաև համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունը) գնահատման արդյունքում:

2015թ. տարեկան աշխատանքային պլանի նպատակներն են.

- Համախմբել բոլոր ֆինանսական և մարդկային միջոցները ՄՁԾ-ի գերակա նպատակների իրականացման շուրջ,
- Կապել բոլոր նախատեսվող միջոցառումները ՄՁԾ-ների արդյունքների հետ՝ «տրամաբանական հենքի» համակարգի օգնությամբ,
- Ներառել միջոցառումների իրականացման ցուցանիշները և արդյունքները տրամաբանական հենքում,
- Սահմանել այն կազմակերպությունները, որոնք պատասխանատու են կոնկրետ միջոցառումներն իրականացնելու համար,
- Հնարավորության դեպքում սահմանել միջոցառումների իրականացման ժամկետները՝ ըստ եռամսյակների,
- Սահմանել դեռևս ֆինանսական միջոցներով չապահովված միջոցառումների համար ֆինանսավորման ռազմավարությունը:

Ընդհանուր առմամբ ՏԱՊ-ում ներկայացվում են այն միջոցառումները, որոնց իրականացման համար 2015 թվականի պատասխանատու է լինելու մարզպետարանը, ինչպես նաև արձանագրվում են այն հիմքերը, որոնց վրա կառուցվելու են Ծրագրի իրականացման մոնիտորինգի աշխատանքները: Բոլոր նախատեսվող միջոցառումները մանրամասնեցված են Հավելվածում արձանագրված «Տարեկան աշխատանքային պլանով նախատեսված միջոցառումների տրամաբանական հենքերում»:

«ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ 2015թ. ՏԱՊ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ

ՄՁԾ իրագործման համար 2015թ. պահանջվող ֆինանսական միջոցները և նրանց ծախսման ուղղությունները գնահատվել են, պահանջվող ընդհանուր գումարը կազմել է **45,231,383.70** հազար դրամ, ընդ որում, ՄՁԾ-ում հստակեցված չի ֆինանսավորման աղբյուրները: 2015 թվականի ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջեի և ըստ ՄՁԾ-ի՝ պահանջվող գումարի տարբերությունը (ճեղքվածքը) կազմել է **-21,734,616.42** հազար դրամ:

2015 թվականի ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջեն կազմում է

23,496,771.28 հազ. դրամ, այդ թվում՝

- ՀՀ պետական բյուջեի հատկացումներ՝ **5,884,165.00** հազար դրամ, որից՝
 Սեփական միջոցներ՝ **2,691,465.00** հազար դրամ,
 Վարկային միջոցներ՝ **3,192,700.00** հազար դրամ,
- Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ՝ **0.00** հազար դրամ,
- Համայնքային բյուջեների ներդրումներ՝ **387,606.28** հազար դրամ,
- Մասնավոր հատվածի ներդրումներ՝ **17,225,000.00** հազար դրամ,
- Ֆինանսավորման այլ աղբյուրներ՝ **0.00** հազար դրամ:

ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017 թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի 2015թ. տարեկան աշխատանքային պլանը ըստ ոլորտների և ֆինանսական աղբյուրների բերված է Աղյուսակ 1-ում՝

ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ 2015թ. ՊԼԱՆԱՎՈՐՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ՝ ԸՍՏ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՍՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ

Աղյուսակ 1

Հ/Հ	Ոլորտի անվանումը	2015թ. ՏԱՊ-ով պլանավորված ֆինանսավորումը (մլն դրամ)						
		Ընդամենը	2015թ. Պետ. բյուջեից, այդ թվում՝			Համայնքային բյուջե	Մասնավոր հատված	Միջազգ. կազմակ. դոնորներ, և այլ
			Ընդամենը	Սեփական միջոցներ	Վարկային միջոցներ			
1	Արդյունաբերություն ՓՄՁ և մասնավոր հատված	17,225.00	0.00	0.00	0.00	0.00	17,225.00	0.00
2	Սոցիալական ոլորտներ	1,964.70	1,964.70	1,964.70	0.00	0.00	0.00	0.00
2.1.	Կրթություն	560.00	560.00	560.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2.2.	Մշակույթ և սպորտ	454.70	454.70	454.70	0.00	0.00	0.00	0.00
2.3.	Առողջապահություն	950.00	950.00	950.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2.4.	Սոց. ապահովություն	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3	Գյուղատնտեսություն և բնապահպանություն	150.52	0.00	0.00	0.00	150.52	0.00	0.00
3.1.	Գյուղատնտեսություն	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.2.	Բնապահպանություն	150.52	0.00	0.00	0.00	150.52	0.00	0.00
4	Քաղաքաշինություն	174.84	174.84	174.84	0.00	0.00	0.00	0.00
4.1.	Բնակարանաշինություն	174.84	174.84	174.84	0.00	0.00	0.00	0.00
4.2.	Բնակարանային տնտես. և բարեկարգում	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Ենթակառուցվածքներ	3,981.71	3,744.62	551.92	3,192.70	237.09	0.00	0.00
5.1.	Ճանապարհաշինություն	736.68	551.92	551.92	0.00	184.76	0.00	0.00
5.2.	Զրամատակարարում	3,245.03	3,192.70	0.00	3,192.70	52.33	0.00	0.00
5.3.	Գազամատակարարում	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Արտակարգ իրավիճակ.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Ընդամենը	23,496.77	5,884.17	2,691.47	3,192.70	387.61	17,225.00	0.00

Աղյուսակ 2.

Ջարգացման ծրագրի 2015 թվականի ՏԱՊ-ով նախատեսված ֆինանսավորումն ըստ ֆինանսավորման աղբյուրների և պատվիրատուների

մլն դրամ

Հ/Հ	Ջարգացման ծրագրի 2015 թվականի ՏԱՊ-ի ֆինանսավորման աղբյուրները և պատվիրատուները		2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված ֆինանսավորումը	
	Ընդամենը մարզում, այդ թվում՝		23,496.77	
	ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ, այդ թվում		5,884.17	
I	1	ՍԵՓԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ, այդ թվում	2,691.47	
		❖ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն	1,548.80	
		❖ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	480.52	
		❖ ՀՀ մշակույթի նախարարություն	61.10	
		❖ ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	174.844	
		❖ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն		
	❖	ՀՀ Լոռու մարզպետարան , այդ թվում՝		426.20
		✓ Հրատապ ծրագրեր	0.00	
		✓ Մարզային ճանապարհների շահագործում և պահպանում	71.40	
	2	ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ, այդ թվում		3,192.70
❖		Գերմանական KFW բանկ	698.50	
❖		«Եվրոպական վերակառուցման» և «Ասիական բանկ»	2,494.20	
II	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԴՈՆՈՐՆԵՐ, այդ թվում			
	❖			
III	ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ		387.61	
	❖	✓ Բնապահպանական և առողջապահական ծրագրեր	150.521	
		✓ Զրամատակարարման ցանցերի վերանորոգման ծրագրեր	52.328	
		✓ Ճանապարհների վերանորոգման ծրագրեր	184.757	
IV	ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ, ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐ		17,225.00	
	❖	«ՎԱԼԵՔՍ» ընկերություն («Էյ-Սի-Փի», «Թեդուտ» ՓԲԸ-ներ)	16,625.00	
	❖	«Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ	600.00	
	❖			
V	ԱՅԼ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ			
	❖			

1. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ԵՎ ՓՄՁ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Արդյունաբերության, Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության, ինչպես նաև մասնավոր հատվածի զարգացումը մարզում աղքատության կրճատման և տնտեսական զարգացման ամենակարևոր ուղղություններից մեկն է: Այս կապակցությամբ ՄՁԾ-ի 2015թ. ՏԱՊ-ով առաջարկվում է բիզնես պլանավորման և կառավարման տարածաշրջանային հատուկ մոտեցումների կիրառման միջոցով մարզում բարձրացնել գործարար ակտիվությունը՝ ներգրավելով այդ գործնթացներում ՏԻՄ-երի և գործարար համայնքի ներկայացուցիչներին:

Մասնավոր հատվածի զարգացման հիմնախնդիրների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ մարզի տնտեսության հետագա զարգացման համար կարևոր է, շարունակելով առանձին ՓՄՁ-ների մակարդակով ցուցաբերվող աջակցությունը, առանձին ոլորտների և տարածաշրջանների մակարդակով անցում կատարել մասնավոր հատվածի զարգացման հետևյալ ծրագրային միջոցառումների իրականացմանը՝

- ✓ ՓՄՁ աջակցման և մասնավոր հատվածի զարգացման տարածաշրջանային ծրագրերի մշակում,
- ✓ Գերակա ոլորտներում մասնավոր հատվածի զարգացման մարզային հայեցակարգային դրույթների իրականացում,
- ✓ ՀՀ ՓՄՁ ԶԱԿ-ի Լոռու մասնաճյուղի և ՓՄՁ զարգացման մարզային խորհրդի սերտ ու համագործակցված աշխատանքի կազմակերպում:

Մասնավոր ներդրումների ներհուսքին նպաստող կարևոր գործոն է Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով ընդունված մարզի գերակա ոլորտների զարգացման հայեցակարգային դրույթների հետևողական իրականացումը: Հայտնի է, որ մարզի բոլոր տարածաշրջանների համար գերակա ոլորտներ են գյուղմթերքների վերամշակումը և իրացումը, ինչպես նաև զբոսաշրջությունը և հարակից ծառայությունները: Սակայն, որպեսզի ներդրումներն արդարացված լինեն և նվազի նրանց ռիսկայնությունը, անհրաժեշտ է հստակեցնել այդ ապրանքների և ծառայությունների պահանջարկի ծավալները և իրացման շուկաները: Այստեղ որոշիչ է մարզպետարանի, Մարզային խորհրդի, ինչպես նաև ՓՄՁ ԶՄԻ-ի դերը, ընդ որում՝ ինչպես տարածքաշրջանային ծրագրերի մշակման, այնպես էլ տարեկան աշխատանքային պլանների շրջանակներում մասնավոր ներդրողներին խրախուսելու գործում:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի տնտեսության առաջատար բնագավառի՝ արդյունաբերության մասով 2014-2017թթ. Լոռու մարզի ՄՁԾ-ով կարիքի գնահատում չի կատարվել, քանի որ այս բնագավառում ներդրումների բացարձակ մեծամասնությունն ընկնում է մասնավոր հատվածի վրա:

Չնայած համաշխարհային տնտեսությունում տագնապալի որոշակի սպասումների, 2015 թվականի համար մարզի արդյունաբերության գերակա ճյուղերում մասնավոր

ընկերությունների, ներդրողների և ֆինանսական կառույցների կողմից ՄԶԾ-ով պլանավորվել է ընդամենը **25,622.90** մլն դրամի ներդրումներ, այդ թվում ըստ ոլորտների՝

- ❖ Հանքարդյունաբերություն **10,250.00 մլն դրամ**
- ❖ Էներգետիկա **9,303.70 մլն դրամ**
- ❖ Մշակող արդյունաբերություն **1,969.20 մլն դրամ**
- ❖ Տեղեկատվական տեխնալոգիաներ **4,100.00 մլն դրամ**

Մարզի արդյունաբերության և մասնավոր հատվածում պլանավորված ներդրումների գերակշիռ մասը հանքարդյունաբերության և էներգետիկայի ոլորտներում է:

Լոռու ՄԶԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը Արդյունաբերություն ՓՄՁ և մասնավոր հատված ոլորտում

Ոլորտը / ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄԶԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	հազար դրամ
			ՏԱՊ-ի և ՄԶԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Արդյունաբերություն, ՓՄՁ և մասնավոր հատված	25,622,900	17,225,000.00	-8,397,900.00
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝			
<i>Սեփական միջոցներ</i>			
<i>Վարկային միջոցներ</i>			
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքային բյուջե			
Մասնավոր ներդրողներ		17,225,000.00	
Այլ աղբյուրներ			

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. «Արդյունաբերության ՓՄՁ և մասնավոր հատված» ոլորտի համար պահանջվող գումարը եղել է **25,622,900.0** հազ. դրամ, սակայն փաստացի մասնավոր ներդրողների միջոցներով պլանավորվել է կատարել **17,225,000.00** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում՝ «Վալլեքս» ընկերությունների խումբի միջոցներով **16,625,000.00** հազ. դրամ և «Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ միջոցներով՝ **600,000.00** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ:

2. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐ

2.1. Կրթություն

2015 թ.Լոռու մարզի կրթության ոլորտի գերխնդիրը մնում է կրթության որակի բարձրացումը՝ ապահովելով բնագավառում կրթական բարեփոխումների շարունակականությունը և համակարգի արդյունավետ գործունեությունը:

Ուշադրություն է դարձվելու ուսումնական հաստատությունների գործունեության արդյունավետության և կառավարման մեխանիզմների կատարելագործմանը, հաշվետվողականության համակարգի և գործունեության թափանցիկության բարելավմանը, ուսումնական գործընթացը տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով հագեցմանը, ուսուցման ժամանակակից մեթոդների կիրառմանը, դպրոցի ավարտական և միասնական քննական համակարգի կատարելագործմանը, դասավանդման որակի բարձրացմանը, մասնավարժների մասնագիտական կրթության որակի բարելավմանը:

Շարունակվելու է կատարելագործվել հատուկ կրթական և առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ինտեգրման գործընթացը (ներառական կրթություն): Ուշադրության կենտրոնում կմնան պարտադիր ուսուցումից սոցիալական պատճառներով դուրս մնացած երեխաներին հանրակրթական համակարգ վերադարձնելու խնդիրները:

2015թ. ՏԱՊ-ով կշարունակվեն դպրոցների վերանորոգման, տեխնիկական վերազննման և գույքի թարմացման միջոցառումները, ուսուցիչների ատեստավորման, մասնագիտական կարողությունների բարձրացման, դպրոցների կառավարման մեխանիզմների ուժեղացման, նախադպրոցական և մասնագիտական կրթության զարգացման գործընթացները:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը կրթության ոլորտում

հազ. դրամ

Ոլորտը / ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Կրթություն	1,149,000.000	560,000.000	-589,000.000
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		560,000.000	
Սեփական միջոցներ		560,000.000	
Վարկային միջոցներ			
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքային բյուջե			
Մասնավոր ներդրողներ			
Այլ աղբյուրներ			

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. կրթության ոլորտի համար պահանջվող գումարը եղել է **1,149,000.0** հազ. դրամ, սակայն փաստացի պլանավորվել է ՀՀ պետ. բյուջեի ֆինանսավորմամբ կատարել **560,000.00** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության պատվիրատվությամբ՝ **500,000.00** հազ. դրամ (Վանաձորի թիվ 18 դպրոցի վերակառուցում) և ՀՀ Լոռու մարզպետարանի պատվիրատվությամբ՝ **60,000.00** հազ. դրամ (Վանաձորի Ներսիսյան թաղամասի թիվ 31 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն ՀՈԱԿ-ի շենքի կապիտալ հիմնանորոգում):

Ֆինանսավորման այլ աղբյուրներով 2015թ. նախատեսվող աշխատանքները և նրանց ծավալները դուս հստակեցված չեն:

2.2 Մշակույթ և սպորտ

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. մշակույթի և սպորտի ոլորտների համար պահանջվող գումարը եղել է **495,000.0** հազ. դրամ, սակայն փաստացի պլանավորվել է կատարել **454,700.0** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում՝

454,700.0 հազ. դրամը պետ. բյուջեով (պատվիրատու՝ ՀՀ մշակույթի նախարարություն՝ Քոբայրավանքի Սանահինի վանքի ու Աքորու Բգավոր եկեղեցու վերանորոգումներ և «Լոռի Բերդ» ամրոցի հիմնանորոգում), :

- ՀՀ մշակույթի նախարարության պատվիրատվությամբ՝ **61,100.00** հազ. դրամը, այդ թվում՝
 - ✓ Քոբայրավանքի վերանորոգում՝ **18,600.00** հազ. դրամ,
 - ✓ Սանահինի վանքի վերանորոգում՝ **20,000.00** հազ. դրամ,
 - ✓ Աքորու Բգավոր եկեղեցու վերանորոգում՝ **6,600.00** հազ. դրամ,
 - ✓ «Լոռի Բերդ» ամրոցի հիմնանորոգում՝ **16,500.00** հազ. դրամ:
- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության պատվիրատվությամբ **98,800.00** հազ. դրամ՝ Սպիտակի մանկապատանեկան մարզադպրոցի ըմբշամարտի դահլիճի կառուցում,
- ՀՀ Լոռու մարզպետարանի պատվիրատվությամբ՝ **294.800,00** հազ. դրամ, այդ թվում՝
 - ✓ Վանաձորի գյուղատնտեսական քոլեջի մարզադահլիճի վերակառուցում՝ **250.000.0** հազ. դրամ,
 - ✓ Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտի Վանաձորի մասնաճյուղի հիմնանորոգում՝ **25,000.0** հազ. դրամ,
 - ✓ ՀՀ գեղագիտական ազգային կենտրոնի Վանաձորի մասնաճյուղի հիմնանորոգում՝ **19,800.0** հազ. դրամ:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը մշակույթի և սպորտի ոլորտներում

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	հազ. դրամ
			ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Մշակույթ և սպորտ	495,000.0	454,700.0	-40,300.0
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		454,700.0	
Սեփական միջոցներ		454,700.0	
Վարկային միջոցներ			
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքային բյուջե			
Մասնավոր ներդրողներ			
Այլ աղբյուրներ			

2.3. Առողջապահություն

Հաշվի առնելով մարզի առողջապահության ոլորտի ներկա իրավիճակը, առողջապահական ծառայությունների մատչելիության ու որակի բարձրացումը մարզում սահմանվել է որպես ՄՁԾ-ի ոլորտային գերակա նպատակ:

Այս նպատակին է միտված առողջության առաջնային պահպանման մակարդակի, առաջնային և երկրորդային բուժօգնության բուժհաստատությունների շենքային պայմանների և նյութատեխնիկական բազայի բարելավման, կադրերի վերապատրաստման տարափոխիկ հիվանդությունների և ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման ուժեղացման ուղղությունները:

- Տեղային և մարզային մակարդակներում կառավարման, մոնիտորինգի և վերահսկողության բարելավում,
- Տարբեր մակարդակների բուժհաստատություններում մասնագետներով և սարքավորումներով հագեցվածության ապահովում,
- Ազգաբնակչությանը ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մատչելիության շարունակական բարձրացում,
- Բնակչության ոչ վարակիչ հիվանդություններով հիվանդացության և մահացության կրճատում,
- Սոցիալական հատուկ նշանակություն ունեցող և տարափոխիկ հիվանդությունների կանխարգելում,
- Շտապ բուժօգնության մատչելիության և սպասարկման որակի բարելավում,

- Երեխաներին և դեռահասներին ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մատչելիության շարունակական բարձրացում,
- Նորածինների առողջության բարելավում, նորածնային հիվանդացության և մահացության կրճատում, մայրական մահացության կրճատում
- Վաղ հասակի երեխաների հիվանդացության և մահացության իջեցում, առողջ աճի և զարգացման ապահովում:

Այս միջոցառումներից շատերի իրականացումը շարունակական բնույթ ունի, բայց հիմնականում կախված է դոնոր կազմակերպությունների միջոցների և կառավարության շարունակական օժանդակության առկայությունից:

«Լոռու առողջապահություն» հիմնադրամը աջակցում է մարզի առողջապահության բնագավառի ընկերություններին գույք և բժշկական սարքավորումներ ձեռք բերելու, ինչպես նաև բուժաշխատողներին տարաբնույթ աջակցություն ցուցաբերելու համար: 2014թ. հիմնադրամը «Վանաձորի թիվ 3 պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ին տրամադրել է 300.000 դրամ՝ գույք և բժշկական սարքավորումներ ձեռք բերելու, **2.253.000** մլն դրամ՝ 23 հիվանդ բուժաշխատողների բուժօգնության, **668.000** դրամ բուժաշխատողի օրը տոնական միջոցառման անցկացման նպատակով: 2015թ. ևս նախատեսվում է աջակցություն մի շարք առողջապահական ընկերությունների:

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով **2015թ.** առողջապահության ոլորտի համար պահանջվող գումարը եղել է **1,341,000.0** հազ. դրամ, փաստացի պլանավորվել է կատարել **950,000.0** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում **950,000.0** հազ. դրամը՝ 2015թ. ՀՀ պետական բյուջի միջոցներից (Վանաձորի բժշկական կենտրոնի կառուցում):

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը առողջապահության ոլորտում
հազ. դրամ

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղվածք)
Առողջապահություն	1,341,000.00	950,000.00	-391,800.00
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		950,000.00	
Սեփական միջոցներ		950,000.00	
Վարկային միջոցներ		0,00	
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքային բյուջե			
Մասնավոր ներդրողներ			
Այլ աղբյուրներ			

Առողջապահության ոլորտի տրամաբանական հենքը բերված է Հավելված 3.1.- ում

2.4. Սոցիալական պաշտպանություն

2014-2017թ.թ. ՄԶԾ-ով բնակչությանը մատուցվող սոցիալական ծառայությունների մատչելիության և որակի բարձրացման նպատակով թվով հինգ ծրագրային ուղղություններով 2015թ. առաջարկվում են, հետևյալ ծրագրերը՝

- **Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների համակարգի գործունեության արդյունավետությանը և որակի բարձրացմանը միտված նյութատեխնիկական պայմանների բարելավում՝**
 - ✓ թիվ 1 ծրագիր՝ «Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող տարածքային մարմինների շենքային պայմանների բարելավում և սոցիալական տարբեր ծառայությունների գործունեության կազմակերպում և համակարգում»,
- **Սոցիալական ապահովության բնագավառի մասնագետների շարունակական վերապատրաստում, Սոցիալական սպասարկման բնագավառի մատչելի միջավայրի ապահովում**
 - ✓ թիվ 2 ծրագիր՝ «Լոռու մարզի քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցում»,
- **Տարածքային սոցիալական պլանների կազմում և իրականացում՝**
 - ✓ թիվ 3 ծրագիր՝ «Աջակցություն ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամի կողմից իրականացվող «Աշխատանքային միգրացիայի սոցիալական հետևանքների մեղմացում և տեղական զարգացման գործընթացում միգրանտների ներգրավվածության մեծացում» ծրագրին՝ (համագործակցություն «Տարածքային սոցիալական պլաններ» ենթածրագրերին),
- **Աջակցություն բնակարանային ապահովման քաղաքականությանը**
 - ✓ թիվ 4 ծրագիր՝ «Փախստականների ընտանիքների բնակարանային ապահովում»
 - ✓ թիվ 5 ծրագիր՝ «Զոհված կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների ընտանիքների բնակարանային ապահովում»:

Ծրագրային աշխատանքների իրականացման համար բացի պետական բյուջեի միջոցներից ակնկալվում են նաև որոշակի ներդրումներ միջազգային, դոնոր և մասնավոր կազմակերպությունների կողմից, որոնք կնպատակաուղղվեն ՄԶԾ-ով ոլորտում նախատեսված աշխատանքների իրականացմանը:

2015թ. սոցիալական ծառայությունների մատչելիությունն ու որակը բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է ընդլայնել սոցիալապես խոցելի խմբերին ուղղված աջակցության ծրագրերը, մասնավորապես բարելավել կարիքավոր ընտանիքների, անօգնական տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց և գործազուրկների պաշտպանվածությունը: Բազմամյա ծրագրերի իրականացման համար նախատեսվում են իրականացնել ընդգրկուն աշխատանքներ, որոնցում կարևորվում է նաև սոցիալական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների շարունակական աջակցության ցուցաբերումը:

Պետությունը կանոնակարգված աշխատանքներ է իրականացնում ինտեգրված սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների ստեղծման ուղղությամբ, որը ՄԶԳ ծրագրով նախատեսված աշխատանքներից է, որի իրականացմամբ Լոռու մարզում արմատապես կլուծվի այդ կառույցների շենքային պայմանների բարելավման հիմնախնդիրը: Պետական քաղաքականության հիմքում դրված է որակյալ համալիր սոցիալական ծառայությունների մատուցումը, որի իրականացման համար շատ է կարևորվում նաև սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների (պետական և ոչ պետական) համակարգչային տեխնիկայով հագեցվածությունը և համացանցային կապով ապահովումը: Ներկայումս համակարգչային կապով մարզպետարանի հետ կապված են մարզի 52 համայնքները, իսկ էլեկտրոնային կայք-էջ ունեն 32 համայնքներ՝ ավելի քան 28 տոկոսը: Որակյալ սոցիալական ծառայություններ մատուցելու նախապայման է բնագավում ներգրվված աշխատողների մասնագիտական հմտությունների շարունակական կրթությունը:

2015թ. զբաղվածության արդյունավետությունը բարձրացնելու, գործազուրկների և աշխատանք փնտրողների համար աշխատանքի հնարավորությունները մեծացնելու նպատակով ՀՀ կառավարությունը կշարունակի իր նպատակամետ քաղաքականությունը: Զուգահեռաբար համագործակցային գործունեության արդյունքում կարծում ենք, որ հնարավորություն կունենանք իրականություն դարձնել ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամի կողմից իրականացվող «Աշխատանքային միգրացիայի սոցիալական հետևանքների մեղմացում և տեղական զարգացման գործընթացում միգրանտների ներգրավվածության մեծացում» ծրագիրը, ըստ որի Լոռու մարզում ենթադրվում է կենսագործել թվով երեք ենթածրագրեր (տարածքային սոցիալական պլաններ):

Լոռու ՄԶԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը սոցիալական ապահովության ոլորտում

հազ. դրամ

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄԶԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄԶԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Սոցիալական ապահովություն	663,070.00	0.00	- 63,070.00
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝			
Սեփական միջոցներ			
Վարկային միջոցներ			
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքների բյուջեներ			
Մասնավոր ներդրումներ			
Այլ աղբյուրներ			

ՄԶԾ առաջարկվել է նաև տարեցների և հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցումը: Կարևոր նշանակություն ունի զոհված կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների բնակարանային ապահովման ծրագիրը: Եվ ցանկալի է, որ նույնատիպ՝ բնակապահովման ծրագիր իրականացվի անօթևան փախստականների ընտանիքների համար:

Սոցիալական ապահովության ոլորտի տրամաբանական հենքը բերված է Հավելված 3.2. ում:

3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

3.1. Գյուղատնտեսություն

Մարզի տնտեսության մեջ գյուղատնտեսության ոլորտն ավանդաբար նշանակալից տեղ է զբաղեցրել: Սակայն ներկա շրջանում գյուղատնտեսական արտադրողականության բարձրացումը ՄԶԾ-ի այս ոլորտի ամենակարևոր նպատակներից է: Այս նպատակն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է ունենալ գյուղատնտեսական հեռանկարների վերաբերյալ հստակ պատկերացումներ, հստակ սահմանված ոլորտային գերակայություններ, լավ հիմնավորված ռազմավարություն, ինչպես նաև համատեղ գործողություններ տարածքային կառավարման մարմինների, գյուղատնտեսական ասոցիացիաների, համայնքների և ֆերմերների կողմից, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների առկայություն:

Լոռու մարզի զարգացման ծրագրում առաջնային թիրախներից են.

1. սերմնաբուծական տնտեսությունների հիմնումը՝ հացահատիկային, միամյա ու բազմամյա խոտաբույսերի սերմարտադրության համար,
2. բանջարեղենի պահպանման սառնարանային տնտեսությունների հիմնում,
3. կարտոֆիլի, բանջարեղենի և պտղի վերամշակման արտադրամասերի հիմնում,
4. կաթի սառեցման և վերամշակման արտադրամասերի հիմնում:
5. գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացում, որը կնպաստի գյուղատնտեսության արտադրության կազմակերպման արդյունավետության բարձրացմանը
6. մշակությունից դուրս մնացած վարելահողերի աստիճանաբար շրջանառության մեջ ներգրավում:

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. գյուղատնտեսության ոլորտի համար պահանջվող գումարը եղել է **3,210,000.0** հազ. դրամ, սկայն դեռևս հստակեցված չեն աշխատանքների ծավալներն ու ֆինանսական աղբյուրները:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը գյուղատնտեսության ոլորտում

հազ. դրամ

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Գյուղատնտեսություն	3,210,000.00	0.00	-3,210,000.0
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝			
Սեփական միջոցներ			
Վարկային միջոցներ			
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքային բյուջե			
Մասնավոր ներդրողներ			
Այլ աղբյուրներ			

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Պետական ֆինանսավորմամբ 2015թ. տարբեր հիվանդությունների դեմ պատվաստում կատարող 79.500 գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանիներ, 28.000 գլուխ մանր եղջերավոր կենդանիներ, 15000 գլուխ խոզեր, 139000 թև թռչուններ (ներկայացված են ոչ պաշտոնական տվյալներ):

Շարունակվելու է Հայ-Ֆրանսիական համատեղ «Լոռու մարզում անասնաբուծության զարգացման համագործակցություն» ծրագիրը:

- ✓ Նախատեսվում է «Գյուղական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» ծրագրի շրջանակներում 2015թ.-ին ընդգրկել մարզի 15 համայնքներ:
- ✓ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության /ԱՄՆ ՄՁԳ/ՄԱՐԴԻ ծրագրով նախատեսվում է Դեբետ և Ահնիծոր համայնքներում կառուցել կաթի հավաքման կետեր, որոնց հզորությունը թույլ կտա յուրաքանչյուր համայնքից տարեկան 510 տոննա կաթ հավաքել:
- ✓ Նախատեսում է սառնարանային և վերամշակող տնտեսությունների և փոքր սպանդանոցների հիմնում, Սրանց մի մասը կֆինանսավորվի պետական բյուջեի կողմից, իսկ մյուս մասը պետք է լինի մասնավոր նախաձեռնությունների արդյունք:
- ✓ Այցելություններ կկատարվեն և ուսումնասիրություններ կիրականացվեն մարզի կաթի վերամշակման արտադրամասերում:
- ✓ Համայնքների անասնաբույժների մասնագիտական գիտելիքների կատարելագործման նպատակով սննդամթերքի անվտանգության ծառայության Լոռու մարզային կենտրոնի և

ԳԱՄԿ-ի հետ համատեղ համայնքների անասնաբույժների հետ կանցկացվեն սեմինար խորհրդակցություններ

2015թ. ՄՁԾ-ով նախատեսված ծրագրեր	Գումարը (հազ. դրամ)
Արջուտի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 4կմ	80,000.0
Լոռու մայր ջրանցքի վերակառուցում 47 կմ (13 շահառու համայնք)	1,880,000.0
Լոռու մայր ջրանցքի Տաշիր դոտացիոն ջրանցքի վերակառուցում 12 կմ (13 շահառու համայնք)	360,000.0
Մղարթի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 12 կմ	250,000.0
Այգեհատի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 4 կմ	100,000.0
Մեծ Այրումի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 4 կմ	80,000.0
Ճոճկանի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 4 կմ	125,000.0
Օձունի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 80 կմ	2,000,000.0
Գետիկի ջրամբարի մասնակի վերականգնում մինչև 5 մլն խմ ծավալով (9 շահառու համայնք)	5,000,000.0
Սպիտակի N 2 պ/կ ճնշումային մետաղական խողովակաշարի կառուցում (D=100մմ, L= 1կմ)	6,000.0
Սպիտակի ոռոգման ջրագծի կառուցում ՊՔ-4 ե/բ կիսախողովակներից 8 կմ երկարությամբ	200,000.0
Սարամեջ համայնքի ոռոգման ներտնտեսային ջրանցքի և ցանցի կառուցում 6 կմ ընդհանուր երկարությամբ	150,000.0
2015թ. ՄՁԾ-ով նախատեսված ծրագրեր (շարունակություն)	Գումարը (հազ. դրամ)
Սարամեջ համայնքում փոքր ջրամբարի կառուցում 150 հազար խմ ծավալով	120,000.0
Լուսաղբյուր համայնքի ոռոգման ներտնտեսային ջրանցքի և ցանցի կառուցում 6 կմ ընդհանուր երկարությամբ	120,000.0
Ծաղկաբեր համայնք փոքր ջրամբարի (400 հազար խմ) և ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 6 կմ ընդհանուր երկարությամբ	150,000.0
Ծաղկաբեր համայնքի ոռոգման ներտնտեսային ջրանցքի և ցանցի կառուցում 6 կմ ընդհանուր երկարությամբ	350,000.0
Նոր Խաչակապում պոմպակայանի և ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 4,5 կմ երկարությամբ	100,000.0
Ղուրսալիի պոմպակայանի և ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 5,5 կմ երկարությամբ	120,000.0
Սարալանջի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 3 կմ	60,000.0
Լեռնավան համայնքում փոքր ջրամբարի կառուցում 100 հազար խմ ծավալով	100,000.0
Մեծ Պարնի համայնքում ոռոգման ջրագծի կառուցում ՊՔ-4 ե/բ	120,000.0

կիսախողովակներից 6 կմ երկարությամբ	
Կաթնաջուրի համայնքում ոռոգման ջրագծի կառուցում ՊՔ-4 ե/բ կիսախողովակներից 4 կմ երկարությամբ	80,000.0
Շիրակամուտի համայնքում ոռոգման ջրագծի կառուցում ՊՔ-4 ե/բ կիսախողովակներից 5 կմ երկարությամբ	100,000.0
Հարթագյուղի պ/կ 250մ երկարությամբ մոտեցնող ջրանցքի և գլխամասային ջրառ հանգույցի կառուցում	25,000.0
Կիրովի մայր ջրանցքի հիմնանորոգում 9,3 կմ երկարությամբ	370,000.0
Ամրակիցի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 4 կմ	80,000.0
Գյուլագարակի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 7 կմ	140,000.0
Վարդաբլուրի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 14 կմ	280,000.0
Կուրթանի ոռոգման ներքին ցանցի կառուցում 15 կմ	300,000.0
Հովնանդարի դոտացիոն ջրանցքի հիմնանորոգում (9 շահառու համայնք)	12,000.0

3.2 Բնապահպանություն

Լոռու մարզը հարուստ է տարբեր տեսակի օգտակար հանածոներով և իր նշանակությամբ երկրորդն է հանրապետությունում: Օգտակար հանածոները ներկայացված են հիմնականում ինտրուզիվ ծագման երեսապատման քարերով, ավազակաճային խառնուրդով, բազալտներով, իսկ մետաղական հանածոներից են պղինձը, մոլիբդենը, ոսկին (շահագործվում է Շամլուղի պղնձի հանքավայրը, Մղարթի և Արմանիսի ոսկի-բազմամետաղային հանքավայրերը, 2014թ. դեկտեմբերի 20-ին ՀՀ նախագահի մասնակցությամբ տրվեց Թեղուտի պղինձ-մոլիբդենային հանքավայրի և լեռնահանքային համալիրի արտադրական գործընթացի մեկնարկը:

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. բնապահպանության ոլորտի համար պահանջված գումարը եղել է **276,500.00** հազար դրամ, ինչն էլ ամբողջությամբ փաստացի պլանավորվել է իրականացնել համայնքային բյուջեների միջոցներով: 2015թ. բնապահպանական ու առողջապահական ծրագրերի կատարման համար «Ընկերությունների կողմից վճարվող բնապահպանական վճարների նպատակային օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն պետական բյուջեից վնասակար ազդեցության ենթարկվող մարզի համայնքներին նախատեսված է հատկացնել ընդամենը **150,521.20** հազ. դրամ, այդ թվում՝ .

- ❖ Ալավերդի համայնքին – **94,677.00** հազ. դրամ
- ❖ Օձուն համայնքին – **7,511.40** հազ. դրամ
- ❖ Հաղպատ համայնքին – **27,470.60** հազ. դրամ
- ❖ Աքրի համայնքին – **20,862.20** հազ. դրամ

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը բնապահպանության ոլորտում

հազ. դրամ

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղվածք)
Բնապահպանություն	276,500	150,5212	-125.9788
«Ա պետական բյուջե, այդ թվում՝			
Սեփական միջոցներ			
Վարկային միջոցներ			
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ			
Համայնքային բյուջե		150,5212	
Մասնավոր ներդրողներ			
Այլ աղբյուրներ			

Մարզի բնապահպանական իրավիճակը բարելավելու նպատակով 2015թ. նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները.

- Մարզի շրջակա միջավայրի պահպանության ուղղությամբ միջոցառումների ձեռնարկում:
- Ելնելով «Ընկերությունների կողմից վճարվող բնապահպանական վճարների նպատակային օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքով ընձեռնված հնարավորությունից, միջնորդություն է ներկայացվել ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, որպեսզի Լոռու մարզի Ստեփանավան և Ուրասար համայնքները («Սագամար» ՓԲԸ՝ շահագործում է Արմանիսի ոսկու-բազմամետաղային հանքավայրը) ընդգրկվեն վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքների ցանկում ու բնապահպանական ծրագրեր իրականացնելու համար պետական բյուջեից սահմանված կարգով ստանան մասնահանումներ:
- Աշխատանքներ են տարվում, որպեսզի Թեղուտ և Շնող համայնքները («Թեղուտ» ՓԲԸ՝ շահագործում է Թեղուտի պղինձ-մոլիբդենային հանքավայրը) նույնպես ընդգրկվեն այդ ցանկում:
- Ակնկալվող բնապահպանական նպատակային գումարները էապես կնպաստեն նշված համայնքների ազգաբնակչության առողջության և շրջակա միջավայրի պահպանման գործում:
- Աջակցել «Էյ-Թի-Փի» բարեգործական հիմնադրամին 2009-2014թթ. ընթացքում մարզի տարածքում շուրջ 520 հա հինմադրված անտառմշակույթների լրացման, խնամքի և 2015թ. նախատեսվող շուրջ 115 հա ցանկապատման և անտառտնկման աշխատանքների կազմակերպման հարցում:
- «Ապօրինի ծառահատումները կանխարգելելու նպատակով համագործակցել «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի, ՀՀ բնապահպանության նախարարության ԲՊՏ Լոռու տարածքային բաժնի,

ուստիկանության Լոռու մարզային վարչության և այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:

- «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի, մարզում գործող անտառտնտեսությունների հետ ամփոփել բնափայտի պատրաստման պետական առաջադրանքների և անտառովերականգնման վերաբերյալ տվյալները:
- Կազմակերպել այցելություններ Թեղուտի հանքավայր՝ շահագործման հետևանքով իրականացվող ծառահատումների և առկա բնապահպանական ծրագրերի կատարման վիճակի ուսումնասիրության նպատակով: Հաստատված ծրագրերի համաձայն «Թեղուտ» ՓԲԸ-ն պարտավորվել է կատարել 714 հա անտառտնկման աշխատանքներ, որից մինչ այժմ իրականացրել է շուրջ 392 հա:
- Աջակցել վերոնշյալ ծրագրի շրջանակներում հինմադրված անտառմշակույթների լրացման, խնամքի աշխատանքների կազմակերպման հարցում:
- Սերտ համագործակցել մարզի Օրիուս բնապահպանական տեղեկատվական կենտրոնների, բնապահպանական հասարակական կազմակերպությունների և անհատ քաղաքացիների հետ: Մարզի բնապահպանական կարևոր խնդիրների քննարկումները, հասարակական լուծումները հիմնականում անց են կացվում մարզպետարանի նիստերի դահլիճում և մարզում գործող երեք բնապահպանական տեղեկատվական Օրիուս կենտրոններում (Վանաձոր, Ալավերդի, Ստեփանավան): Հասարակական լուծումներին մասնակցում են, ինչպես համապատասխան գերատեսչությունների և կազմակերպությունների փորձագետներ, այնպես էլ շահագրգիռ ՏԻՄ-երի, բնապահպանական ՀԿ-ների, ԶԼՄ-ների և հասարակության ակտիվ ներկայացուցիչներ:
- «Թռչկան» ջրվեժի՝ բնության հուշարձանի հարևանությամբ, WWF ծրագրով 2014թ. 20 հա տարածքի վրա իրականացվել են 2013թ. հիմնադրված անտառային մշակույթների խնամքի և լրացման աշխատանքներ: 2015թ. ևս կիրականացվի նախկինում տնկված անտառմշակույթների խնամքի աշխատանքներ:
- «Գուգարքի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի 72 հա տարածքի վրա WWF ծրագրով 2015թ. կիրականացվի տնկված անտառմշակույթների խնամքի և լրացման աշխատանքներ:
- Ծրագրի իրականացման արդյունքում կվերականգնվի շուրջ 70 հեկտար լեռնային անտառ՝ Թռչկանի ջրվեժին հարող տարածքում:
- Ծրագիրն ավարտվելու է 2015թ.:
- 2015թ. ՀՀ կառավարության, UNDP և GEF միջազգային կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ Լոռու և Տավուշի մարզերում կսկսվի իրականացվել «Հողերի և անտառների կայուն կառավարման ներդրումը Հյուսիս-արևելյան Հայաստանի չոր լեռնային լանդշաֆտներում» ծրագիրը:
- Ծրագրի նպատակն է ապահովել հյուսիս-արևելյան Հայաստանում հողերի և անտառների կայուն կառավարումը՝ երաշխավորելով բազմապիսի էկոհամակարգային ծառայությունների մատակարարման շարունակական ընթացքը և նպաստելով կարևոր նշանակություն ունեցող կենսաբազմազանության պահպանությանը:
- Ծրագրի տևողությունը՝ 48 ամիս (2015-2018թթ):

- Ակնկալվող բյուջեն շուրջ 17 մլն. ԱՄՆ դոլար:
- Մարզում իրականացվում է նաև ENPI FLEG երկրորդ ծրագիրը, որի հիմնական նպատակն է տարածաշրջանում ստեղծել կայուն և կատարելագործված անտառկառավարման համակարգ, ինչպես նաև սատարել անտառպահպանության աշխատանքներին:
- Բյուջեն կազմում է շուրջ 1.5 մլն. եվրո:
- Ծրագիրը կավարտվի 2016թ.:
- Ախթալայի ԼՀԿ-ի «Նազիկ» պոչամբարի 1 հա-ի վրա իրականացվել են ռեկուլտիվացիայի և ծառատունկի աշխատանքներ: Պարբերաբար իրականացվող մոնիտորինգի արդյունքները փաստում են կատարված աշխատանքի բարձր արդյունավետության մասին: 2015թ. ևս նախատեսվում է իրականացնել մոնիտորինգի և խնամքի, անհրաժեշտության դեպքում նաև լրացման աշխատանքներ:
- Հայ-Գերմանական Ֆինանսական Համագործակցության շրջանակներում իրականացվում է «Կոշտ կենցաղային աղբի համակողմանի կառավարման հայեցակարգ, ք. Վանաձոր» ծրագիրը: Ծրագիրը ենթադրում է Լոռու մարզում կառուցել եվրոպական չափանիշներին համապատասխան 3 աղբավայրեր, որոնք կսպասարկեն Լոռու մարզն ամբողջությամբ և Դիլիջան քաղաքը: Նոր աղբավայրերի շահագործմանը զուգընթաց կլուծվի նաև համայնքներում տարերայնորեն առաջացած ապօրինի աղբավայրերի լիկվիդացման և ռեկուլտիվացման հարցը:
- Հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի 1997 թվականի մայիսի 6-ի N ՆՀ-728 հրամանագրի 1.37 կետը, բնապահպանության և ընդերքօգտագործման բնագավառներում համաձայն տրված հարցաշարերի 2015թ. նախատեսվում է Լոռու մարզի 17 համայնքներում (Ախթալա, Բովաձոր, Արջուտ, Աքրի, Օձուն, Դեբետ, Ծաթեր, Շնող, Սարամեջ, Շամլուղ, Մղարթ, Մեծվան, Գյուլագարակ, Լեռնապատ, Մեծ Այրում, Նովոսելցովո և Մեծ Պարնի) իրականացնել է վարչական հսկողություն, որոնց արդյունքները կներկայացվեն տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն:
- Ալավերդու քաղաքապետարանի և «Էյ-Սի-Փի» ՓԲԸ-ի համատեղ ուժերով 2015թ. նախատեսվում է իրականացնել մկնդեղի թափոնակուտակիչի ռիսկերի մեղմանն ուղղված և այն հետագայում անվտանգ վիճակի բերելու միջոցառումների նախագծա-նախահաշվային աշխատանքներ: Արդյունքների հիման վրա կկազմվի գործողությունների ծրագիր, որը ոչ միայն կներակայացվի համապատասխան գերատեսչություններին և կառույցներին, այլ նաև միջազգային դոնոր կազմակերպություններին՝ տվյալ հիմնախնդրի լուծման համար լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ ներգրավելու համար:

2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված ծրագիր	Գումարը	Ֆինանսավորման աղբյուրը
Նախորդ տարիներին հիմնադրված անտառմշակույթների խնամք, լրացում (Շնող, Թեղուտ, Լեռնահովիտ, Օձուն, Արջուտ համայնքներ, «Գուգարքի անտառտնտեսություն» և «Լավարի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ) 392 հա	գումարը ճշտված չի	«Թեղուտ» ՓԲԸ
Անտառտնկում և ցանկապատում՝ շուրջ 115հա: Նախորդ տարիներին հիմնադրված շուրջ 520հա անտառմշակույթների խնամք, լրացում (Ջրաշեն, Ծաղկաբեր, Ղուրսալի, Արջուտ, Կաթնաջուր, Սպիտակ, Սարատովկա, Կողես, Ստեփանավան և Ֆիդետովո համայնքներ):	գումարը ճշտված չի	«Էյ-Թի-Փի» բարեգործական հիմնադրամ
Արտադրություններից վնասակար ազդեցության ենթարկվող Ալավերդի, Աքրի, Օձուն և Հաղպատ համայնքներին բնապահպանական և առողջապահական ծրագրեր իրականացնելու համար:	150 521.2	Պետ. բյուջե
Մարզի 3 (Վանաձոր, Ալավերդի, Ստեփանավան) Օրիուս բնապահպանական, տեղեկատվական կենտրոններին բնապահպանական ոլորտում գործունեություն ծավալելու համար	գումարը ճշտված չի	ԵԱՀԿ
WWF ծրագրով նախորդ տարիներին տնկված շուրջ 90 հա անտառմշակույթների խնամքի և լրացման աշխատանքներ:	գումարը ճշտված չի	WWF
Լոռու և Տավուշի մարզերում «Հողերի և անտառների կայուն կառավարման ներդրումը Հյուսիս-արևելյան Հայաստանի չոր լեռնային լանդշաֆտներում» ծրագիրը:	2015-18թթ. շուրջ 17 մլն. ԱՄՆ դոլար	Պետ. բյուջե UNDP և GEF
«Նագիկ» պոչամբարի ռեկուլտիվացված տարածքի մոնիտորինգի, խնամքի և անհրաժեշտության դեպքում նաև լրացման աշխատանքների կատարում:	գումարը ճշտված չի	«Ախթալա ԼՀԿ» ՓԲԸ
Տարածաշրջանում կայուն և կատարելագործված անտառկառավարման համակարգի ստեղծում, ինչպես նաև անտառպահպանության աշխատանքներին սատարում:	2012-16թթ. շուրջ 1.6 մլն. եվրո	ENPI FLEG
Մկնդեղի թափոնակուտակիչի դիսկերի մեղմանն ուղղված և այն հետագայում անվտանգ վիճակի բերելու միջոցառումների նախագծա-նախահաշվային աշխատանքների իրականացում:	շուրջ 2.5 մլն դրամ	Ալավերդու քաղաքապետ արանի և «Էյ-Սի-Փի» ՓԲԸ

4,ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համաձայն Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի, քաղաքաշինության ոլորտում (բնակարանաշինություն և բնակարանային տնտեսություն ու բարեկարգում) 2015թ. մարզում նախատեսված էր իրականացնել 3,257,721.0 հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում՝

- **Բնակարանային օբյեկտների բարելավում՝** 3,210,000.0 հազ. դրամ
- **Բազմաբնակարան շենքերի պահպանման միջոցառումներ՝** 20,000.0 հազ. դրամ
- **Սոդանքային աղետի դեմ պայքարի միջոցառումներ՝** 20,221.0 հազ. դրամ
- **Սոդանքային տարածքների բնակելի տների տեխնիկական վիճակի հետազննում** 7,500.0 հազ. դրամ

2015թ. պլանավորվել է 174,844.0 հազ. դրամի, այդ թվում անբողջությամբ պետրյուցեի միջոցներով:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2014թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը քաղաքաշինության ոլորտում
 հազ. դրամ

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղվածք)
Քաղաքաշինություն	3,257,721.00	174,844.00	-3,082,877.00
«Վտեսական բյուջե, այդ թվում՝		174,844.00	
Սեփական միջոցներ		174,844.00	
Վարկային միջոցներ		0.00	
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
Համայնքային բյուջե		0.00	
Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
Այլ աղբյուրներ		0.00	

Բնակարանաշինության ոլորտում

2015 թվականին

- ✓ «Վտես. բյուջեից նախատեսված 174.84 մլն դրամով Վանաձորում «Վաշտպանության նախարարության պատվիրատվությամբ կիրականացվի բնակելի շենքի վերանորոգում և շենքերի վերանորոգման լրացուցիչ աշխատանքներ:

5. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

Համաձայն Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի, 2015 թվականին ենթակառուցվածքների ոլորտում մարզում նախատեսված էր իրականացնել **8,601,292.0** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, փաստացի **2015թ.** պլանավորվել է շուրջ **3,981,706.08** հազ. դրամի աշխատանքներ, այդ թվում՝ **3,744,0621.00** հազ. դրամը ՀՀ պետբյուջեի միջոցներ, (**551,921.0** հազար դրամը սեփական միջոցներ և **3,192,700.00** հազ. դրամը՝ վարկային միջոցներ) և **237,085.08** հազ. դրամը՝ համայնքային բյուջեների միջոցներ:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը ենթակառուցվածքների ոլորտում
 հազար դրամ

Ոլորտը/ ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	Զրամատակարարում	Ճանապարհաշինություն	Գազամատակարարում	2015թ. ՏԱՊ- ով նախատես- ված Իրատեսա- կան բյուջե	Զրամատակարարում	Ճանապարհաշինություն	Գազամատակարարում	Ճեղքվածք
Ենթակառուցվածքներ	8,601,192.0	2,613,292.0	5,520,000.0	467,900.0	3,981,706.08	3,245,027.76	736,678.32		-4,619,4851.92
Պետական բյուջե, այդ թվում՝ Սեփական միջոցներ					3,744,0621.0	3,192,700.0			
Վարկային միջոցներ					551,921.0		551,921.0		
Համայնքային ներդրումներ					3,192,700.00	3,192,700.0			
					237,085.08	52,327.76	184,757.32		

5.1. Ճանապարհաշինություն

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. ճանապարհաշինության ոլորտի համար պահանջվող գումարը եղել է **5,520,000.0** հազ. դրամ, սակայն բոլոր աղբյուրներով փաստացի պլանավորվել է կատարել **736,678.32** հազ. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում՝ **551,921.0** հազ. դրամը՝ ՀՀ պետբյուջեի միջոցներով, (պատվիրատու՝ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն) և **184,757.32** հազ. դրամը՝ համայնքային բյուջեների միջոցներով:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2015թ. համար կարիքների գնահատման և 2014թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը ճանապարհաշինության ոլորտում
 հազ. դրամ

Ոլորտը/Ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Ճանապարհաշինություն	5,520,000.000	736,678.32	-4,783,321.68
Պետական բյուջե, այդ թվում՝		551,921.00	
Սեփական միջոցներ		551,921.00	
Վարկային միջոցներ		0.00	
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
Համայնքների բյուջեներ		184,757.32	
Մասնավոր ներդրումներ		0.00	
Այլ աղբյուրներ		0.00	

2015թ. պետբյուջեի **480.52** մլն միջոցներով (պատվիրատու՝ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն) պլանավորվել է իրականացնել:

	մլն դրամ
➤ տրանսպորտային օբյեկտների հիմնանորոգում, այդ թվում՝	400.00
Մ-3, Մարգարա-Վանաձոր- Տաշիր - Վրաստանի սահման (կմ 137+200-կմ 141+000) հատվածի հիմնանորոգում	400.00
➤ Արհեստական կառույցների պահպանում և շահագործում, այդ թվում՝	80.52
Պուշկինի թունելի պահպանում և շահագործում	34.51
Նալբանդի թունելի պահպանում և շահագործում	30.51
Զորագետ գետի վրայի կամուրջի (ք. Ստեփանավան) պահպանում և շահագործում	15.50

- **Մարզային նշանակության ա/ճանապարհների պահպանման և շահագործման նպատակով 2015թ. պետբյուջեից ՀՀ Լոռու մարզպետարանին հարկացվել է ընդամենը 71.40 մլն դրամ:**

2015 թվականին **32** համայնքներ իրենց բյուջեներից համայնքային նշանակության ճանապարհների վերանորոգման համար պլանավորել են ընդամենը **184.757 մլն.** դրամի ներդրում:

5.2. Ջրամատակարարում ու ջրահեռացում

Ջրամատակարարումը մարզում իրականացվում է «Հայջրմուղկոյուղի» և «Լոռի ջրմուղկոյուղի» ՓԲ ընկերությունների միջոցով և տեղական ինքնկառավարման մարմինների կողմից: Խմելու ջուրը ռազմավարական ռեսուրս է, որը չի մատակարարվում շատ համայնքներում, չնայած որ մարզի շատ բնակավայրերում գոյություն ունեն ջրի բնական պաշարներ:

Լոռու մարզի կարևոր հարստություններից են հանդիսանում խմելու համար պիտանի, բարձր որակի ջրի մեծ պաշարները, որը ներկա իրավիճակում գերազանցում են անհրաժեշտ պահանջարկը: Ջրամատակարարման համակարգը մարզի բնակչությանը և արդյունաբերությանը տարեկան տրամադրում է մոտ 17.1 մլն մ³ խմելու ջուր, որը սպառողին է հասցվում ինքնահոս եղանակով և պոմպակայանների միջոցով: Մարզի ջրային ցանցի երկարությունը 3395.23 կմ է, ջրի ծախսը՝ 1250 լիտր/վրկ, որից ճնշումային՝ 520 լիտր/վրկ: Մարզի 7 քաղաքների և 56 գյուղերի ջրամատակարարումն ու ջրահեռացումը (Ջ և Ջ) կատարվում է «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ «Հյուսիս արևելյան» տարածքային մասնաճյուղի և «Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի միջոցով: Մարզի մյուս բնակավայրերի, հատկապես գյուղական բնակավայրերի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ցանցերը հանդիսանում են համայնքային սեփականություն և գտնվում են խիստ անբարվոք ու մաշված վիճակում, ինչը լուրջ խնդիրներ է առաջացնում բնակչության ջրամատակարարման հարցում:

«Լոռի ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածքում գտնվող Վանաձոր քաղաքի և 16 գյուղերի ջրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավումը իրականացվում է գերմանական վերականգնման բանկի (KfW) և ՀՀ կառավարության կողմից համաֆինանսավորվող ծրագրի միջոցով՝ 2015թ.-ին նախատեսված է իրականացնել **698.50** մլն դրամի աշխատանք:

«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածքում գտնվող 38 համայնքների խմելու ջրի մատակարարում և ջրահեռացման համակարգերի աշխատանքների բարելավման աշխատանքները իրականացվում են «Եվրոպական վերակառուցման» և «Ասիական բանկի» ծրագրով, որի համար 2014թ.-ին նախատեսված է **2,494.20** մլն դրամ:

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով **2015թ.** ջրամատակարարման և ջրահեռացման ոլորտի համար պահանջվող գումարը **2,613.292** մլն դրամ է, սակայն բոլոր աղբյուրներով փաստացի պլանավորվել է կատարել **3,245.03** մլն. դրամ ծավալով աշխատանքներ, այդ թվում՝ **3,192,70** մլն դրամը վարկային միջոցներից և **52.33** մլն դրամը՝ համայնքային բյուջեներից:

Լոռու ՄՁԾ-ի 2014թ. համար կարիքների գնահատման և 2015թ. ՏԱՊ-ում ընդգրկված ներդրումային ծրագրերի համադրումը ջրամատակարարման ոլորտում

հազ. դրամ

Ոլորտը/ֆինանսավորման աղբյուրը	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄՁԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջե	ՏԱՊ-ի և ՄՁԾ-ի տարբերությունը (ճեղքվածք)
Ջրամատակարարում	2,613,292.00	3,245,027.76	631,735.75
ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		3,192,700.00	

Սեփական միջոցներ		0.00	
Վարկային միջոցներ		3,192,700.00	
Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
Համայնքային բյուջե		52,327.76	
Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
Այլ աղբյուրներ		0.00	

➢ Վարկային միջոցներով՝ ընդամենը **3,192.70** մլն դրամ

մլն դրամ

KFW-Գերմանական վարկային ծրագիր «Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից սպասարկվող համայնքներում ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցերի կառուցում	698.50
«Եվրոպական վերակառուցման» և «Ասիական բանկի» ծրագրեր «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածքում գտնվող 38 համայնքների խմելու ջրի մատակարարում և ջրահեռացման համակարգերի աշխատանքների բարելավում	2,494.20

➢ Համայնքային բյուջեների միջոցներից **38,895.92** հազ. դրամ՝

Մարզի 37 համայնքներ իրենց ֆոնդային բյուջեներում 2015թ.-ին նախատեսել են 52, 327..755 հազար դրամ խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի աշխատանքների բարելավման նպատակով	52.33
---	--------------

5.3. Գազամատակարարում

Գազաֆիկացումը մարզի զարգացման կարևոր նախապայմաններից մեկն է: Երկարատև ձմեռները և այլընտրանքային էներգիայի աղբյուրների բացակայությունը ընդգծում են բնական գազի մատակարարման հրատապությունը համայնքների համար: Համայնքներում գերակա խնդիր է համարվում գազամատակարարման ցանցի կառուցումը: Գազի առկայությունը յուրաքանչյուր տնային տնտեսությունում նշանակում է շուրջ 10-12 մ³ վառելիքայտի խնայողություն, որն իր հերթին կնպաստի անտառահատումների, էկոլոգիայի և դրանից բխող պրոբլեմների լուծմանը: Ավելի էժան վառելիքի առկայությունը կարող է նպաստել սահմանամերձ համայնքների զարգացմանը, ինչը հանրապետության համար ունի ռազմավարական նշանակություն: «Հայֆուսգազարդ»-ի ներդրումները բավարար չեն ապահովելու համար գազամատակարարումը նույնիսկ հիմնական գազատարին կից համայնքներում, քանի որ նման միացումները փոքր համայնքներին տնտեսապես ձեռնտու չեն:

Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով 2015թ. գազաֆիկացման ոլորտի համար պահանջվող գումարը **467,900.0** հազ. դրամ է: 2015թ. ՏԱՊ-ի մշակման ժամանակ դեռևս գազաֆիկացման ոլորտում փաստացի պլանավորված աշխատանք չկա, բայց այդ ուղղությամբ բանակցությունները համաքննքների և ծավալով աշխատանքներ: ՀՀ Կառավարության աշխատակազմի «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակի (ՀՀ ԿԱ ԳՏՏՁ ԾԻԳ) միջև շարունակվում են:

**6. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ
ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ**

6.1 Տարածքային կառավարում

Տարածքային կառավարման բաղադրիչի նպատակն է բարելավել պետական կառավարումը մարզում՝ ապահովելով մարզպետարանի, ՏԻՄ-երի և ՀԳՄ տարածքային ծառայությունների գործունեության արդյունավետության բարձրացումը:

Այս նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է՝

- ✓ ապահովել մարզպետարանի տեղեկատվական և կառուցվածքային կառավարչական, համակարգերի կատարելագործումը, բարձրացնել մարզպետարանի, ՏԻՄ-երի և ՀԳՄ տարածքային ծառայությունների համագործակցության մակարդակը,
- ✓ հստակեցնել, պարզեցնել և արդյունավետ դարձնել մարզպետարանի կողմից ՏԻՄ-երին տրամադրող մեթոդաբանական օգնությունը, որը հնարավորություն կտա հաշվի առնել ՏԻՄ-երի կարիքները և նրանց տրամադրել անհրաժեշտ մեթոդական, գործնական օգնություն և բարելավել նրանց կողմից իրականացվող գործառույթների ու կայացվող որոշումների նկատմամբ մարզպետի կողմից իրականացող իրավական և մասնագիտական վերահսկողության մակարդակը:
- ✓ շարունակել իրականացնել մարզպետարանի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստումները և ատեստավորումները,
- ✓ ձեռնարկել միջոցներ մարզպետարանի գործունեության թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունն ապահովելու, ինչպես նաև մարզի զարգացման պլանավորման բնագավառում հանրային ու հասարակական սեկտորների գործակցության ուղղությամբ,
- ✓ ակտիվացնել մարզային խորհրդի դերը, հաշվի առնելով, որ այն կարևոր հարթակ է մարզպետարանի և ՏԻՄ-երի միջև տեղեկատվության փոխանակման, առկա հիմախնդիրների քննարկման, գերակայությունների սահմանման, մարզի բնակչության բոլոր հատվածների հետ անմիջական կապ հաստատելու, ինչպես նաև զարգացման պլանավորման ու ծրագրերի իրականացման հետ կապված գործընթացներում:

Անհրաժեշտ է կարևորել բոլոր համայնքների համակարգիչներ ունենալու և ինտերնետ կապով ապահովվածության խնդիրը, ինչպես նաև միջոցներ ձեռնարկել համայնքների կողմից համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգի (ՀԿՏՀ) ներդրման, մարզպետարանի և մարզի բոլոր համայնքների միջև էլեկտրոնային կապ ստեղծելու ուղղությամբ, շարունակել մարզպետարանի և մարզի համայնքների միջև էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության՝ ՀԿՏՀ-«Mulberry» համակարգի ներդրման աշխատանքները:

Պետք է շարունակել խորհրդատվական աջակցություն ցուցաբերել համայնքների ղեկավարներին աշխատակազմերի արդյունավետ գործող և օպտիմալ կառուցվածքներ սահմանելու, ինչպես նաև դրանց համապատասխան համայնքային ծառայության պաշտոնների անձնագրերը հաստատելու ուղղությամբ:

6.2. Տեղական ինքնակառավարում և ապակենտրոնացում

Անհրաժեշտ է զարգացնել համայնքային ծառայության համակարգը, բարձրացնել տեղական ինքնակառավարման մարմինների կարողությունները, ՏԻՄ-երի գործունեության մասին

հասարակության իրազեկության աստիճանը, ապահովել քաղաքացիական հասարակության մասնակցությունը հանրային կարևորություն ներկայացնող ծրագրերի քննարկման, մշակման, իրականացման և մոնիտորինգի գործընթացներում:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեությունը հատկապես լուրջ դժվարությունների է հանդիպում փոքր համայնքներում, որոնք զրկված են բավարար ֆինանսական միջոցներից և որտեղ առավել ցածր մակարդակի վրա են գտնվում բյուջեների հավաքագրման ցուցանիշները, 2014թ.-ի ՄԶԾ ամենակարևոր խնդիրներից մեկը ՏԻՄ-երի բյուջետային կարողությունների զարգացումը և տեղական եկամուտների հավաքագրման աճի ապահովումն է:

Համայնքային ծառայության համակարգի կայունությունն ապահովելու համար անհրաժեշտ է շարունակել իրականացնել համայնքային ծառայողների վերապատրաստումները, որոնք պետք է հիմնականում ուղղված լինեն կառավարման հմտությունների ու ունակությունների բարձրացման, ՏԻՄ-երի կողմից ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների կիրառման կարողությունների զարգացմանը, ինչպես նաև բյուջետավարման, համայնքային և մարզային զարգացման պլանավորման, մոնիտորինգի և գնահատման, ինչպես նաև բնակչությանը որակյալ ծառայությունների մատուցման բնագավառներին :

2015.թ.-ին անհրաժեշտ է լուրջ ուշադրություն դարձնել համայնքների զարգացման քառամյա ծրագրերի և համայնքային բյուջեների կազմման, բյուջեների կատարման տարեկան հաշվետվությունների հաստատման հրապարակայնության գործընթացի վրա, հաշվի առնելով տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության համար հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման ժամանակ առկա հիմնախնդիրները, համայնքի բնակչության ցանկությունները և իրականացնել քաղաքացիների մասնակցության խթանմանն ուղղված փորձնական ծրագրեր:

Հաշվի առնելով այն իրողությունը, որ դեռևս ձևավորված չէ բնակչության ակտիվ մասնակցությունը համայնքների հիմնախնդիրներ քննարկման և հաստատման գործընթացում, նպատակահարմար է մարզի տարածքում գոյություն ունեցող առավել ակտիվ հասարակական կազմակերպությունների մասնակցությունը ՏԻՄ-երի կողմից կայացվող որոշումներին:

Անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ և ուսումնասիրություններ՝ պարզելու համար բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի և մատչելիության վերաբերյալ, որը հիմք կհանդիսանա սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի մշակման համար:

6.3. Քաղաքացիական հասարակություն

Քաղաքացիական հասարակության կայացման ու որոշումների ընդունման գործընթացում բնակչության և քաղաքացիական ակտիվ խմբերի մասնակցության ապահովման, կառավարման գործընթացներում հասարակության տարբեր խավերի մասնակցությունը համայնքային և մարզային զարգացման ծրագրերի մշակման և իրականացման, համայնքների ղեկավարների մասնակցային գործընթացները արդյունավետ համակարգելու կառավարչական հմտությունները զարգացնելու, տարածքային և տեղական ինքնակառավարման մարմինների առավել թափանցիկ գործունեությունն ապահովելու նպատակով, մարզպետարանի աշխատակազմի, համայնքների ղեկավարների, մարզի հասարակական կազմակերպությունների ջանքերով 2015թ.-ի ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

➤ Մարզի տարածքում գործող ԶԼՄ-ների միջոցով պարբերաբար հաղորդումներ հեռարձակել՝ ներկայացնելով մարզպետի, մարզպետարանի և մարզային ենթակայության

կազմակերպությունների գործունեությունը, գոյություն ունեցող հիմնախնդիրները և իրականացվող ծրագրերը, պարբերաբար հրապարակել առավել լայն կիրառություն ունեցող օրենքներն և նորմատիվ իրավական ակտերը, դրանցում կատարվող փոփոխությունները՝ տալով պարզաբանումներ և մեկնաբանություններ:

- Պարբերաբար և համակարգված ձևով կազմակերպել մարզպետի, նրա տեղակալների և մարզպետարանի ղեկավարների այցելությունները համայնքներ, որոնք պետք է ուղեկցվեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների և համայնքի բնակչության հետ հանդիպում-քննարկումներով, որոնց ժամանակ «դեմ առ դեմ» սկզբունքով մարզի պաշտոնատար անձանցից բնակչությունը հնարավորություն կունենա ստանալ անհրաժեշտ տեղեկատվություն և բացատրություններ:
- Անհրաժեշտության դեպքում մարզի հեռուստաընկերությունների միջոցով կազմակերպել ուղիղ եթերներ, հանրությունը հնարավորություն ընձեռնելով իրենց հուզող հարցերը ուղիղ կապով իրավասու անձին ուղղելու եւ պատասխանը անմիջապես լսելու համար:
- Մարզի զարգացման ծրագրի իրականացման ընթացքի, ինչպես նաև՝ մարզի տարածքում պետական բյուջեի և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից իրականացվող ծրագրերի մասին պատրաստել հանրամատչելի տեղեկատվական թերթիկներ և դրանք առաքել բոլոր համայնքներին շրջաբերականների, ինտերնետային կայքէջի, մարզում գործող ՀԼՄ-ների միջոցով:
- Հասարակական կազմակերպությունների և զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին մասնակից դարձնել մարզխորհրդի նիստերին, մարզպետարանում հրավիրվող տարբեր քննարկումներին, հասարակական լուսններին, ինչպես նաև մարզպետարանում ձևավորվող ժամանակավոր հանձնաժողովների աշխատանքներին:
- Պարբերաբար իրականացնել մարզպետարանի ինտերնետային կայքէջի թարմացման աշխատանքներ, հանրային իրազեկման նպատակով կայքում տեղադրել մարզպետի որոշումներն ու կարգադրությունները, ՏԻՄ-երի որոշումները, առանձին բաժիններում տեղադրել մարզային բնույթի տարբեր խնդիրներին վերաբերող տեղեկատվություն:
- Հասարակական կազմակերպությունների և համայնքի ակտիվ հասարակական խմբերի ներկայացուցիչներին հրավիրել համայնքի ավագանու նիստերին:
- Ուշադրություն դարձնել համայնքապետարաններում և համայնքի բնակչության համար առավել տեսանելի վայրերում տեղեկատվական ցուցատախտակների առկայությանը, համայնքի ղեկավարի և համայնքի ավագանու որոշումների վերաբերյալ համայնքների բնակչությանը իրազեկելու նպատակով դրանք տեղադրել մարզպետարանի կամ համայնքապետարանների ինտերնետային կայք էջերում, մեկական օրինակ փակցնել համայնքապետարաններում առկա տեղեկատվական տախտակներին և հանրության համար առավել մատչելի վայրերում:
- Տարվա ընթացքում ըստ անհրաժեշտության հրապարակել բոլոր այն որոշումները, որոնք վերաբերում են պետության կամ միջազգային կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող սերմացուների, վառելիքի, պարարտանյութերի և այլ նյութերի բաշխմանը:
- Անհրաժեշտությունից ելնելով հասարակական կազմակերպությունների ջանքերով կազմակերպել բնակչության իրազեկման ծրագրեր:
- Շարունակել աշխատանքները՝ մարզի համայնքապետարաններում ինտերնետային կայքէջերի ստեղծման և դրանց կանոնավոր գործունեության ուղղությամբ

Պ Լ Ա Ն

«Հ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ 2014-2017 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ «ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ» ԲԱԺՆԻ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

Միջոցառման անվանումը	Ակնկալվող արդյունք	Կատարողը	Համակատարողը	Ժամկետը	Ֆինանսական ապահովումը	Հղում
1	2	3	4	5	6	7
1. Մարզպետարանի քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստում և ատեստավորում	Մարզում պետական կառավարման (տարածքային կառավարման) արդյունավետության բարձրացում	Անձնակազմի կառավարման բաժին	Մարզպետարանի համապատասխան վարչություններ, բաժիններ	Տարվա ընթացքում	Պետական բյուջե	Ըստ ՔԾԽ-ի ծրագրի
2. Վարչական հսկողություն մարզի 39 համայնքների տեղական նքնակառավարման մարմինների լիազորությունների նկատմամբ	ՏԻ մարմինների իրականացրած լիազորությունների համապատասխանեցում գործող օրենսդրությանը և վարչական հսկողություն արդյունքների ներկայացում ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն		ՀՀ Լոռու մարզպետի կարգադրությամբ կազմված հանձնաժողով	Տարվա ընթացքում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում	«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 77.2 հոդված, ՀՀ փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարարի կողմից հաստատված ամենամյա աշխատանքային ծրագրի
3. Մարզպետարանի կողմից ՏԻՄ-երին ցուցաբերվող մեթոդական օգնության կարիքների մոնիտորինգի անցկացում	Մարզպետարանի կողմից ՏԻՄ-երին ցուցաբերվող մեթոդական օգնության հստակեցում, պարզեցում և արդյունավետության բարձրացում	ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն	Մարզպետարանի համապատասխան վարչություններ, բաժիններ	Երրորդ եռամսյակ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում	ՀՀ կառավարության 06.02.2014թ. «ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017 թվականների զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N113-Ն որոշում
4. Համանքային սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (շենքերի, շինությունների) գույքային իրավունքների պետական գրանցումների աշխատանքների շարունակում	Համանքային սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (շենքերի, շինությունների) գույքային իրավունքների իրավական պաշտպանվածության մակարդակի բարձրացում	Մարզի համայնքների ղեկավարներ	ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն	Տարվա ընթացքում	Համայնքային բյուջեներ	ՀՀ փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարարի 27.12.2010թ. 01\16\7605-10 հանձնարարական

<p>5. ՏԻՄ-երի գործունեության արդյունավետության բարձրացում՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Աջակցություն վերապատրաստման ենթակա համայնքային ծառայողների վերապատրաստման կազմակերպման աշխատանքներին ✓ Համայնքներում հանրային ծառայություններ մատուցող շահագրգիռ մարմիններին (կազմակերպություններին) անհրաժեշտ աջակցության ցուցաբերում ✓ Համայնքային ծառայության մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների անդամների վերապատրաստման կազմակերպում ✓ Համայնքային բյուջեների սեփական եկամուտների հավաքագրման ցուցանիշների աճի ապահովում ✓ համայնքների ղեկավարի աշխատակազմերի կողմից համակարգչ. տեխնիկայի ու ծրագրային ապահովման ձեռքբերում և շահագործում 	<p>Վերապատրաստված համայնքային ծառայողները կնպաստեն ՏԻՄ-երի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը:</p> <p>Մատուցվող հանրային ծառայությունների որակի և մատչելիության բարձրացում:</p> <p>Համայնքային ծառայության մրցութային և ատեստավորման հանձնաժողովների աշխատանքների բարելավում</p> <p>Համայնքների հիմնախնդիրների լուծման համար ֆինանսական միջոցների առկայություն և համայնքների կառավարման արդյունավետության բարձրացում</p> <p>Մարզպետարանի և ՏԻՄ-երի միջև համագործակցության մակարդակի բարձրացում</p>	<p>ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն</p> <p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p> <p>ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն</p> <p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p> <p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p> <p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p>	<p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p> <p>Մարզպետարանի համապատասխան վարչություններ, բաժիններ</p> <p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p> <p>Մարզպետարանի համապատասխան վարչություններ, բաժիններ</p> <p>ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն</p>	<p>Տարվա ընթացքում</p> <p>Տարվա ընթացքում</p> <p>Տարվա ընթացքում</p> <p>Տարվա ընթացքում</p> <p>Տարվա ընթացքում</p> <p>Տարվա ընթացքում</p>	<p>Պետական բյուջե</p> <p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p> <p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p> <p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p> <p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p> <p>Համայնքային բյուջեներ</p>	<p>ՀՀ կառավարության 06.02.2014թ. «ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017 թվականների զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N113-Ն որոշում</p>
--	--	---	--	---	--	--

<p>6. Համայնքների բյուջեների կատարման հաշվետվությունները ավագանուն ներկայացնելիս մարզպետի, մարզպետարանի պատասխանատու աշխատակիցների մասնակցություն</p>	<p>ՏԻՄ-երի հաշվետվողականության և պատասխանատվության բարձրացում</p>	<p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p>	<p>ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն</p>	<p>Տարվա ընթացքում</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p>	<p>ՀՀ կառավարության 06.02.2014թ. «ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017 թվականների զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N113-Ն որոշում</p>
<p>7. ՏԻՄ –երի գործունեության հրապարակայնության և թափանցիկության ապահովում</p>	<p>Ապահովել բնակչության առավել արդյունավետ մասնակցությունը տեղական նշանակության հարցերի լուծմանը</p>	<p>Մարզի համայնքների ղեկավարներ</p>	<p>ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություն</p>	<p>Տարվա ընթացքում</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p>	<p>ՀՀ կառավարության 06.02.2014թ. «ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017 թվականների զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N113-Ն որոշում</p>
<p>8. Հասարակական կազմակերպությունների և զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին մասնակից դարձնել մարզխորհրդի նիստերին, ինչպես մարզպետարանում ձևավորվող ժամանակավոր հանձնաժողովների աշխատանքներին</p>	<p>Մարզպետի, մարզպետարանի աշխատակազմի գործունեության հրապարակայնության և թափանցիկության ապահովում</p>	<p>Տեղեկատվության և հասարակության հետ կապերի բաժին</p>	<p>Մարզպետարանի համապատասխան վարչություններ, բաժիններ</p>	<p>Տարվա ընթացքում</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p>	<p>ՀՀ կառավարության 06.02.2014թ. «ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017 թվականների զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N113-Ն որոշում</p>

7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐ

Արտաքին կապերի բնագավառում Լոռու մարզում 2015թ-ին նախատեսվում են հետևյալ աշխատանքները, ուղղված մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը:

- ՀՀ Լոռու մարզի և Ֆրանսիայի Պրովանս Ալպեր Լազուրի Ափ ռեգիոնի միջև նախատեսվել են 2015-2017թթ. համագործակցության համաձայնագրի կամ գործողությունների պլանի կնքում, որի շրջանակներում կիրականացվեն մոտ 276.0հազ եվրո արժողությամբ ծրագրեր, այդ թվում՝
 - ✓ տեղական կառավարում՝ - 28.0 հազ. եվրո
 - ✓ տուրիզմի զարգացում՝ 58.0 հազ. եվրո
 - ✓ տնտեսական զարգացում՝ 110.0 հազ.եվրո
 - ✓ կրթություն՝ 40.0հազ.եվրո
 - ✓ մշակույթ՝ 5.0 հազ.եվրո
 - ✓ առողջապահություն՝ 35.0 հազ.եվրո
- Ռիոն Ալպեր տարածաշրջանի աջակցությամբ կշարունակվի «Քայլքային տուրիզմի մասնագետների վերապատրաստման կենտրոնի ստեղծում, Լոռու մարզի տոպոգրաֆիկ և ինֆոգրաֆիկ քարտեզագրում» ծրագրի աշխատանքները: Նախատեսվում են եւս 14 քայլքային երթուղիների մշակում, քայլքային արշավների գիդերի եւ տեղական դերակատարների վերապատրաստում, քարտեզագրում եւ նյութատեխնիկական բազայի վերազինում:
- 2013թ-ի սեպտեմբերից ՄԱԿ-ի արդյունաբերության զարգացման կազմակերպության (ՄԱԱԶԿ) կողմից՝ Ավստրիայի կառավարության ֆինանսական աջակցությամբ Լոռու եւ Շիրակի մարզերում իրականացվող «Աջակցություն Հայաստանի երիտասարդության ձեռնարկատիրության զարգացմանը» պիլոտային ծրագրի շրջանակներում սկսնակ բիզնեսներն ընդլայնելու և կայուն զարգացում ապահովելու նպատակով շահառուներին կտրամադրվի անհատական խորհրդատվություններ և ուսուցում: Ծրագիրը կհամագործակի ՓՄՁ ԶԱԿ-ի, այլ դոնոր կազմակերպությունների և Հայաստանում ՓՄՁ ֆինանսավորման միջոցառումներում ներգրավված ֆինանսական կազմակերպությունների հետ՝ աճի մեծ ներուժ ունեցող, 3 կամ 4 այսպես կոչված “Gazelle” փորձնական գործարար ծրագրերին մինչև 50 մլն ՀՀ դրամի (մոտավորապես 90.0 հազ. եվրո) չափով աջակցության սխեմաների / գործիքների մշակման և իրականացման համար:
- Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կենտրոնի Վանաձորի մասնաճյուղը հաջողությամբ շարունակում է իր աշխատանքը մարզում: Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ-ի աջակցության հիմնական ուղղություններն են՝ գործարար տեղեկատվություն, գործարար խորհրդատվություն, գործարար ուսուցում, վերապատրաստում, վարկային երաշխավորության տրամադրում:
- «Նախաձեռնություն հանուն երեխայի առողջության և կրթության» ծրագրի երկրորդ փուլի շրջանակներում Փրկեք երեխաներին միջազգային կազմակերպությունը կշարունակի իրականացնել նախակրթարանների ծրագիրը Շամլուղ, Զրաշեն, Լեռնավան համայնքներում:
- Կշարունակվեն Հայաստանի մանուկներ հիմնադրամի (COAF), Դիակոնիա հայ-հուլանդական բարեգործական եւ Վորլդ Վիժըն միջազգային կազմակերպությունների կողմից իրականացվող աշխատանքները, որոնց ծավալները կճշտվեն տարվա ընթացքում:

2011թ-ի նոյեմբերի 24-ին Բուրկինա Ֆասոյում կայացած **Ֆրանկոֆոն ռեգիոնների միջազգային ասոցիացիայի** (AIER) համաժողովին, Լոռու մարզն ընտրվել է «Ֆրանկոֆոն ռեգիոնների միջազգային ասոցիացիա»-ի լիիրավ անդամ: Այս համագործակցության շրջանակներում «Ֆրանսիական օրեր Հայաստանում» միամսյակին նվիրված, 2014թ-ի մարտի 15-ից ապրիլի 15-ը նախատեսվում են Լոռու մարզի կրթական հաստատություններում, Վանաձոր, Ստեփանավան եւ Ախթալա քաղաքներում կրթական եւ մշակութային միջոցառումների իրականացում:

Եվրոպական Տարածաշրջանային Ասամբլեային (ԵվՏԱ) Լոռու մարզի 2010թ-ի նոյեմբերի 11-ից անդամակցությունն ակնկալում է Եվրոմիության և AIER-ի հետ տարածքների զարգացմանն ուղղված համատեղ ծրագրերի իրականացում:

2015թ-ի ԵվՏԱ-ի առաջնահերթություններն են

- ✓ Համախմբվածության քաղաքականություն
- ✓ Կլիմայի փոփոխություն եւ էներգետիկ քաղաքականություն
- ✓ Տնտեսական զարգացում, ձեռնարկատիրություն եւ նորարարություն
- ✓ Գյուղատնտեսություն եւ գյուղերի զարգացում
- 2015թ-ին կշարունակվի Հայ-Գերմանական համագործակցության շրջանակներում KFW գերմանական վարկային ծրագրով «Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից սպասարկվող համայնքներում ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցերի կառուցում:
- 2015թ-ին կշարունակվի «Եվրոպական վերակառուցում» եւ Ասիական բանկի ծրագրերի շրջանակներում «Հայ-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածքներում գտնվող Լոռու մարզի 38 համայնքների խմելու ջրի մատակարարման եւ ջրահեռացման համակարգերի բարելավում
- Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ նախատեսվում է Վանաձորում սկսել Վանաձորի Տեխնոլոգիական կենտրոնի (տեխնոպարկ) շենքի շինարարական աշխատանքները
- 2015թ-ին կշարունակեն են իրենց բարեգործական աշխատանքները.
 - ❖ Ալավերդիում՝ «Հիպոկրատ» հունական բարեգործական բժշկական կենտրոնը (իրականացնում է ազգությամբ հույն, ինչպես նաեւ սոցիալապես անապահով խմբերում ընդգրկված անձանց առաջնային բուժօգնություն, դեղորայքի անվճար տրամադրում),
 - ❖ Վանաձորում՝ «Հովարդ Կարագյոզյան» բարեգործական ատամնաբուժական եւ ակնաբուժական Վանաձորյան կենտրոնը,
 - ❖ Սպիտակում՝ Ավետարանչական եկեղեցու հովանավորությամբ գործող «Հույս Հայաստանին» և «Ֆրանսահայ միության» մանկական բժշկական կենտրոնները,

Հավելված 1

ՀՀ կառավարության 2015թ. փետրվարի 6-ի թիվ 113-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ Լոռու մարզի 2014-2017թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի 2015թ. տարեկան աշխատանքային պլանով նախատեսված բոլոր ոլորտների ամփոփ ֆինանսավորումը

(հազ. դրամ)

Հ/Հ	Ոլորտը (ֆինանսավորման աղբյուրը)	2015 թ. կարիքների գնահատման արժեքը ըստ ՄԶԾ-ի	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված իրատեսական բյուջեն	ՄԶԾ-ի և ՏԱՊ-ի տարբերությունը
1	ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՆԱԿՈՐ ՀԱՏՎԱԾ	25,622,900.00	17,225,000.00	-8,397,900.00
1.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		0.00	
1.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
1.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
1.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
1.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
1.6	Մասնավոր ներդրողներ		17,225,000.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐ (2+3+4+5)	3,648,070.00	1,964,700.00	-1,683,370.00
	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		1,964,700.00	
	Սեփական միջոցներ		1,964,700.00	
	Վարկային միջոցներ		0.00	
	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
	Համայնքային բյուջե		0.00	
	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
2	ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	1,149,000.00	560,000.00	-589,000.00
2.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		560,000.00	
2.2	Սեփական միջոցներ		560,000.00	
2.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
2.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
2.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
2.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
3	ՄՇԱԿՈՒՅԹ ԵՎ ՍՊՈՐՏ	495,000.00	454,700.00	-40,300.00
3.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		454,700.00	
3.2	Սեփական միջոցներ		454,700.00	
3.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
3.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
3.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
3.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	

4	ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ	1,341,000.00	950,000.00	-391,000.00
4.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		950,000.00	
4.2	Սեփական միջոցներ		950,000.00	
4.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
4.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
4.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
4.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
5	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	663,070.00	0.00	-663,070.00
5.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		0.00	
5.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
5.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
5.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
5.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
5.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
6	ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	3,257,721.00	174,844.00	-3,082,877.00
6.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		174,844.00	
6.2	Սեփական միջոցներ		174,844.00	
6.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
6.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
6.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
6.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
7	ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	3,210,000.00	0.00	-3,210,000.00
7.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		0.00	
7.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
7.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
7.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
7.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
7.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
8	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	276,500.00	150,521.20	-125,978.80
8.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		0.00	
8.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
8.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
8.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
8.5	Համայնքային բյուջե		150,521.20	
8.4	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	

	ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ (9+10+11)	8,601,192.00	3,981,706.08	-4,619,485.92
	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		3,744,621.00	
	Սեփական միջոցներ		551,921.00	
	Վարկային միջոցներ		3,192,700.00	
	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
	Համայնքային բյուջե		237,085.08	
	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	
9	ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	5,520,000.00	736,678.32	-4,783,321.68
9.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		551,921.00	
9.2	Սեփական միջոցներ		551,921.00	
9.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
9.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
9.5	Համայնքային բյուջե		184,757.32	
9.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
9.7	Այլ աղբյուրներ		0.00	
10	ԶՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ	2,613,292.00	3,245,027.76	631,735.76
10.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		3,192,700.00	
10.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
10.3	Վարկային միջոցներ		3,192,700.00	
10.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
10.5	Համայնքային բյուջե		52,327.76	
10.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
10.7	Այլ աղբյուրներ		0.00	
11	ԳԱԶՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ	467,900.00	0.00	-467,900.00
11.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		0.00	
11.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
11.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
11.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
11.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
11.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
11.7	Այլ աղբյուրներ		0.00	
12	ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ	615,000.00	0.00	-615,000.00
12.1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		0.00	
12.2	Սեփական միջոցներ		0.00	
12.3	Վարկային միջոցներ		0.00	
12.4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
12.5	Համայնքային բյուջե		0.00	
12.6	Մասնավոր ներդրողներ		0.00	
12.7	Այլ աղբյուրներ		0.00	

	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶ	45,231,383.00	23,496,771.28	-21,734,611.72
1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝		5,884,165.00	
2	Սեփական միջոցներ		2,691,465.00	
3	Վարկային միջոցներ		3,192,700.00	
4	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ		0.00	
5	Համայնքային բյուջե		387,606.28	
6	Մասնավոր ներդրողներ		17,225,000.00	
	Այլ աղբյուրներ		0.00	

Հավելված 2

2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՊԼԱՆՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ՝ ԸՍՏ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ

(հազ. դրամ)

Հ/Հ	Նախատեսված ծրագրերն ու միջոցառումները	2015թ. ՄԶԾ-ով նախատեսված կարիքների գումարը	2015թ. ՏԱՊ-ով նախատեսված կարիքների գումարը	Ֆինանսավորման աղբյուրը	ՄԶԾ-ի և ՏԱՊ-ի տարբերությունը	Ծանոթ.
1	2	3	4	5	6	7
ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾ		25,622,900.00	17,225,000.00		-8,397,900.00	
1	«Վալլեքս» ընկերությունների խումբ («Թեդուտ» և «Էյ-Սի-Փի» ՓԲԸ-ներ)		16,625,000.00	Մասնավոր ներդրողներ		
2	«Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ		600,000.00	Մասնավոր ներդրողներ		
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐ		3,648,070.00	1,964,700.00		-1,683,370.00	
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ		1,149,000.00	560,000.00		-589,000.00	
1	Վանաձորի թիվ 18 դպրոցի վերակառուցում		500,000.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ ՔՆ
1	Վանաձորի Ներսիսյան թաղամասի թիվ 31 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն ՀՈԱԿ-ի շենքի կապիտալ հիմնանորոգում		60,000.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Լոռու մարզպետարան
ՄՇԱԿՈՒՅԹ ԵՎ ՍՊՈՐՏ		495,000.00	454,700.00		-40,300.00	
1	Քոբայրավանքի վերանորոգում		18,600.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ մշակույթի նախարարություն
2	Սանահինի վանքի վերանորոգում		20,000.00	ՀՀ պետբյուջե		
3	«Լոռի Բերդ» ամրոցի հիմնանորոգում		16,500.00	ՀՀ պետբյուջե		
4	Աքրու Բզավոր եկեղեցու վերանորոգում		6,000.00	ՀՀ պետբյուջե		
5	Սպիտակի մանկապատանեկան մարզադպրոցի ըմբշամարտի դահլիճի կառուցում		98,800.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ ՔՆ
6	Վանաձորի գյուղատնտեսական քոլեջի մարզադահլիճի վերակառուցում		250,000.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Լոռու մարզպետարան
7	Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտի Վանաձորի մասնաճյուղի հիմնանորոգում		25,000.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Լոռու մարզպետարան

8	ՀՀ գեղագիտական ազգային կենտրոնի Վանաձորի մասնաճյուղի հիմնանորոգում		19,800.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Լոռու մարզպետարան
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ		1,341,000.00	950,000.00		-391,000.00	
1	Վանաձորի բժշկական կենտրոնի կառուցում		950,000.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ ՔՆ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		663,070.00	0.00		-663,070.00	
ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ		3,257,721.00	174,840.00		-3,082,881.00	
1	Վանաձորում բնակելի շենքերի վերանորոգում (48 բնակարան)		174,840.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ ՊՆ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ		3,210,000.00	0.00		-3,210,000.00	
1						
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		276,500.70	150,521.20		-125,979.50	
1	ք. Ալավերդում բնապահպանական ծրագրերի իրականացում		94,677.00	Համայնքային բյուջե		
2	Օձուն համայնքում բնապահպանական ծրագրերի իրականացում		7,511.40	Համայնքային բյուջե		
3	Հաղպատ համայնքում բնապահպանական ծրագրերի իրականացում		27,470.60	Համայնքային բյուջե		
4	Աբրոի համայնքում բնապահպանական ծրագրերի իրականացում		20,862.20	Համայնքային բյուջե		
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ		8,601,192.00	3,981,706.08		-4,619,485.92	
ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ		5,520,000.00	736,678.32		-4,783,321.68	
1	Մ-3, Մարգարա-Վանաձոր- Տաշիր -Վրաստանի սահման (կմ 137+200-կմ 141+000) հատվածի հիմնանորոգում		400,000.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Տ և ԿՆ
2	Պուշկինի թունելի պահպանում և շահագործում		34,513.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Տ և ԿՆ
3	Նալբանդի թունելի պահպանում և շահագործում		30,510.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Տ և ԿՆ
4	Ձորագետ գետի վրայի կամուրջի (ք. Ստեփանավան) պահպանում և շահագործում		15,498.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Տ և ԿՆ
4	Մարգարին ա/ճանապարհների պահպանում և շահագործում		71,400.00	ՀՀ պետբյուջե		ՀՀ Լոռու մարզպետարան
Ճանապարհների վերանորոգում հետևյալ համայնքներում			184,757.32			

1	Վանաձոր		10,000.00	Համայնքային բյուջե	
2	Գուգարք		8,285.00	Համայնքային բյուջե	
3	Շահումյան		4,150.00	Համայնքային բյուջե	
4	Բազում		1,000.00	Համայնքային բյուջե	
5	Ստեփանավան		60,000.00	Համայնքային բյուջե	
6	Կուրթան		7,725.08	Համայնքային բյուջե	
7	Գյուլագարակ		1,380.00	Համայնքային բյուջե	
8	Կաթնաղբյուր		3,000.00	Համայնքային բյուջե	
9	Շամլուղ		800.00	Համայնքային բյուջե	
10	Աքորի		950.00	Համայնքային բյուջե	
11	Դսեղ		8,300.00	Համայնքային բյուջե	
12	Թեղուտ		900.00	Համայնքային բյուջե	
13	Ծաթեր		1,475.00	Համայնքային բյուջե	
14	Հազվի		1,000.00	Համայնքային բյուջե	
15	Մեծ Այրում		400.00	Համայնքային բյուջե	
16	Լուսաղբյուր		180.00	Համայնքային բյուջե	
17	Լեռնանցք		980.00	Համայնքային բյուջե	
18	Կաթնաջուր		3,925.90	Համայնքային բյուջե	
19	Ծաղկաբեր		4,200.00	Համայնքային բյուջե	
20	Արևաշող		1,000.00	Համայնքային բյուջե	
21	Սարահարթ		1,800.00	Համայնքային բյուջե	
22	Գեղասար		1,840.00	Համայնքային բյուջե	
23	Նոր Խաչակապ		800.00	Համայնքային բյուջե	
24	Քարաձոր		653.20	Համայնքային բյուջե	
25	Գոգարան		359.40	Համայնքային բյուջե	
26	Ջրաշեն		500.00	Համայնքային բյուջե	
27	Ալավերդի		51,000.00	Համայնքային բյուջե	
28	Տաշիր		3,160.20	Համայնքային բյուջե	
29	Լեռնահովիտ		2,680.00	Համայնքային բյուջե	
30	Նովոսելցովո		309.97	Համայնքային բյուջե	

31	Ձյունաշող		150.00	Համայնքային բյուջե		
32	Ձորամուտ		1,553.57	Համայնքային բյուջե		
33	Մեղվահովիտ		300.00	Համայնքային բյուջե		
ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ		2,613,292.00	3,245,027.76		631,735.76	
1	KFW-Գերմանական վարկային ծրագիր «Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից սպասարկվող համայնքներում ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցերի կառուցում		698,500.00	Վարկային միջոցներ		
2	«Եվրոպական վերակառուցման» և «Ասիական բանկի» ծրագրեր «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածքում գտնվող 38 համայնքների խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավում		2,494,200.00	Վարկային միջոցներ		
Ջրամատակարարման համակարգերի վերանորոգում հետևյալ համայնքներում			52,327.76			
1	Գուգարք		1,000.00	Համայնքային բյուջե		
2	Բագում		2,500.00	Համայնքային բյուջե		
3	Ուրասար		400.00	Համայնքային բյուջե		
4	Կաթնաղբյուր		950.00	Համայնքային բյուջե		
5	Ուռուտ		800.00	Համայնքային բյուջե		
6	Շամլուղ		130.00	Համայնքային բյուջե		
7	Արդվի		150.00	Համայնքային բյուջե		
8	Թեղուտ		500.00	Համայնքային բյուջե		
9	Հաղպատ		409.80	Համայնքային բյուջե		
10	Մարց		1,000.00	Համայնքային բյուջե		
11	Մեծ Այրում		900.42	Համայնքային բյուջե		
12	Մղարթ		433.73	Համայնքային բյուջե		
13	Քարինջ		583.48	Համայնքային բյուջե		
14	Նորաշեն		2,000.00	Համայնքային բյուջե		
15	Լեռնահովիտ		300.00	Համայնքային բյուջե		
16	Կաթնառատ		1,000.00	Համայնքային բյուջե		
17	Միխայելովկա		54.41	Համայնքային բյուջե		

18	Մեդովկա		5,000.00	Համայնքային բյուջե		
19	Նովոսելցովո		600.00	Համայնքային բյուջե		
20	Պրիվոլնոյե		664.50	Համայնքային բյուջե		
21	Լուսադբյուր		560.42	Համայնքային բյուջե		
22	Լեռնանցք		500.00	Համայնքային բյուջե		
23	Կաթնաջուր		400.00	Համայնքային բյուջե		
24	Ծաղկաբեր		10,469.30	Համայնքային բյուջե		
25	Շիրակամուտ		950.00	Համայնքային բյուջե		
26	Արևաշող		1,000.00	Համայնքային բյուջե		
27	Սարամեջ		1,600.00	Համայնքային բյուջե		
28	Նոր Խաչակապ		2,591.80	Համայնքային բյուջե		
29	Շենավան		400.00	Համայնքային բյուջե		
30	Ղուրսալի		1,200.00	Համայնքային բյուջե		
31	Սարահարթ		4,000.00	Համայնքային բյուջե		
32	Գեղասար		1,368.60	Համայնքային բյուջե		
33	Նոր Խաչակապ		900.00	Համայնքային բյուջե		
34	Գոգարան		2,000.70	Համայնքային բյուջե		
35	Լեռնավան		2,980.00	Համայնքային բյուջե		
36	Խնկոյան		112.40	Համայնքային բյուջե		
37	Զրաշեն		1,918.20	Համայնքային բյուջե		
ԳԱԶԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ		467,900.00	0.00		-467,900.00	
1			0.00			
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ		615,000.00	0.00		-615,000.00	
1			0.00			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ		45,231,383.70	23,496,767.28	0.00	-21,734,616.42	

ՀՀ 2015թ. պետական բյուջեով ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերն ըստ ծրագրերի, ծախսատեսակների և կատարողների (առանց օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրված նպատակային վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին իրականացվելիք ծրագրերի)

հազ. դրամ

Բյուջետային ծախսերի գործառնական դասակարգման			N սկիզբ	ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԵՎ ԿԱՏԱՐՈՂՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ	Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր	այդ թվում՝			
բաժին	խումբ	դաս				Շենքերի և շինությունների շինարարություն	Շենքերի և շինությունների կապիտալ վերանորոգում	Նախագծահետազոտական, գեոդեզիաքարտեզագրական աշխատանքներ	Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով այլ ծախսեր
				ՀՀ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	320000.0	0.0	266000.0	34000.0	20000.0
				այդ թվում՝					
08	02	07	05	Հուշարձանների ամրակայում, նորոգում և վերականգնում	300000.0	0.0	266000.0	34000.0	0.0
				այդ թվում՝					
				ՀՀ Լոռու մարզ	61100.0	0.0	60500.0	600.0	0.0
				գ.Քոբեր ե/գ կայարան Քոբայրավանք	18600.0		18000.0	600.0	
				ք.Ալավերդի, Սանահինի վանք	20000.0		20000.0		
				գ. Լոռի բերդ, Լոռի բերդ ամրոց	16500.0		16500.0		
				գ. Աքրի, Բգավոր եկեղեցի	6000.0		6000.0		
				ՀՀ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	24568273.8	21254795.2	415385.7	0.0	2898092.9
				այդ թվում՝					
02	01	01	02	Ռազմական կարիքների բավարարում, որից՝	24183295.6	21254795.2	415385.7	0.0	2513114.7
				Վանաձորում բնակելի շենքի վերանորոգում (48 բնակարան)	141843.8		141843.8		
				Վանաձորում բնակելի շենքի վերանորոգման լրացուցիչ աշխատանքներ	33000.0		33000.0		
				ՀՀ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԵՎ ԿԱՊԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	4000000.0	0.0	3823000.0	177000.0	0.0
				այդ թվում՝					
04	05	01	01	Պետական նշանակության ավտոճանապարհների հիմնանորոգում,	3792500.0	0.0	3617500.0	175000.0	0.0
				այդ թվում՝					
				1. Ճանապարհների հիմնանորոգում,	3562500.0	0.0	3562500.0	0.0	0.0
				որից՝					

				1. 1. Միջպետական նշանակության ավտոճանապարհներ	92096.7	0.0	92096.7	0.0	0.0
				այդ թվում՝					
				Մ-3, Մարգարա -Վանաձոր -Տաշիր- Վրաստանի սահման	400000.0	0.0	400000.0	0.0	0.0
				կմ 137+200-կմ 141+000 հատվածի հիմնանորոգում	400000,0		400000,0		
				ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	4783329.7	1905149.1	2848180.6	30000.0	0.0
				այդ թվում՝					
07	06	01	04	Առողջապահական օբյեկտների շինարարություն	950000.0	950000.0	0.0	0.0	0.0
				այդ թվում՝					
				ՀՀ Լոռու մարզ	950000.0	950000.0	0.0	0.0	0.0
				ք. Վանաձորի բժշկական կենտրոնի կառուցում	950000.0	950000.0			
09	06	01	02	Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում	2517459.7	0.0	2487459.7	30000.0	0.0
				այդ թվում՝					
				ՀՀ Լոռու մարզ	500000.0	0.0	500000.0	0.0	0.0
				Վանաձորի թիվ 18 դպրոցի վերակառուցման աշխատանքներ	500000.0		500000.0		
09	06	01	06	Մարզական օբյեկտների շինարարություն	450336.2	450336.2	0.0	0.0	0.0
				այդ թվում՝					
				ՀՀ Լոռու մարզ	98828.1	98828.1	0.0	0.0	0.0
				ՀՀ Լոռու մարզի ք Սպիտակի մանկապատանեկան մարզադպրոցի ընթացմարտի դահլիճի կառուցում	98828.1	98828.1			
				ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԻՆԹԵՐ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱԴԱՍՏՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ					
				այդ թվում՝					
01	06	01	10	ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե ստորաբաժանումների կողմից մատուցվող ծառայություններից ստացվող եկամուտների հաշվին կոմիտեի համակարգի կարողությունների զարգացում	569900.8	0.0	0.0	484900.8	85000.0
				որից՝					
				Սպիտակի տարածաշրջանի գեոդինամիկական պոլիգոնի ստեղծման գեոդեզիական աշխատանքներ	68965.4			68965.4	
									0.0

				ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ	357800.0	0.0	354800.0	0.0	3000.0
				այդ թվում՝					
01	01	01	11	Գործադիր իշխանության, պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների կարողությունների զարգացում	3000.0				3000.0
09	06	01	02	Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում	104800.0	0.0	104800.0	0.0	0.0
				այդ թվում՝					
				Վանաձորի Ներսիսյան թաղամասի թիվ 31 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն ՀՈԱԿ-ի շենքի կապիտալ հիմնանորոգում	60000.0		60000.0		
				Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտի Վանաձորի մասնաճյուղի հիմնանորոգում	25000.0		25000.0		
				Հայաստանի Հանրապետության «Գեղագիտության ազգային կենտրոնի» Վանաձորի մասնաճյուղի հիմնանորոգում	19800.0		19800.0		
09	06	01	03	Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների հիմնանորոգում	250000.0	0.0	250000.0	0.0	0.0
				այդ թվում՝					
				Վանաձորի գյուղատնտեսական քոլեջի մարզադահլիճի վերակառուցում	250000.0		250000.0		

Հավելված 4

2015 թվականի Տարեկան աշխատանքային պլանով նախատեսված միջոցառումների տրամաբանական հենքը

4.1. Առողջապահության ոլորտի տրամաբանական հենքը

Ամփոփ նկարագիր	Արդյունքային ցուցանիշ	Տեղեկատվության աղբյուր	Մարզպետարանի պատասխանատու օղակ	Ժամկետ	Կարևոր նախապայմաններ
Նպատակ 1. Տեղային և մարզային մակարդակներում կառավարման, մոնիտորինգի և վերահսկողության բարելավում					
1) Մարզային մակարդակում կազմակերպչական, մեթոդական և վերահսկողական գործառույթների մշակում և հաստատում	Մեթոդական ուղեցույցների առկայություն Որոշ մասնագիտությունների գծով ՀՀ ԱՆ կողմից մշակվել են մասնագիտական ուղեցույցներ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոց.ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	
2) Ազգաբնակչության առողջության վիճակի գնահատման և մոնիտորինգի համակարգի ուժեղացում, առողջապահական տվյալների հավաքագրման որակի և հավաստիության բարելավում, հետադարձ կապի ապահովում	Հիվանդացության ցուցանիշի նվազում, դիսպանսերիզացիայի ցուցանիշ Ներմարզային մոնիտորինգային խմբի հաշվետվություններ	Մարզի տարածքում գտնվող բոլոր բժշկական հաստատությունները	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	«Ներմարզային մոնիտորինգային խմբի առկայություն»
3) Երեխաների և դեռահասների առողջության վիճակի գնահատման և մոնիտորինգի համակարգի ուժեղացում, առողջապահական տվյալների հավաքագրում՝ առանձնացված ըստ տարիքի և սեռի	Առանձնացված ըստ տարիքի և սեռի տվյալների առկայություն, պլանավորման արդյունավետության բարձրացում կանխարգելիչ զննումներ	Մարզի տարածքում գտնվող բոլոր բժշկական հաստատությունները	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	Տարեկան հաշվետվությունների առկայություն
Նպատակ 2. Տարբեր մակարդակների բուժհաստատություններում մասնագետներով և սարքավորումներով հագեցվածության ապահովում					
1) Մարզի պահանջներին համապատասխան մասնագիտություններով նպատակային մագիստրատուրայի և կլինիկական օրդինատուրաների նպատակային ուղեգրման համակարգի ներդրում	Մարզի բուժհաստատություններում համապատասխան մասնագետների առկայություն, բուժօգնության որակի և մատչելիության բարելավում	Մարզային ենթակայության բժշկական հաստատություններ	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	ՀՀ ԱՆ կողմից տրամադրված ֆինանսավորում

Ամփոփ նկարագիր	Արդյունքային ցուցանիշ	Տեղեկատվության աղբյուր	Մարզպետարանի պատասխանատու օղակ	Ժամկետ	Կարևոր նախապայմաններ
2) Մարզի մասնագետների որակավորման նպատակային ծրագրի մշակում և ներդրում: Մասնագետների շարունակական ուսուցման համակարգում և իրականացում	Մարզի բուժաստատություններում համապատասխան մասնագետների առկայություն, բուժօգնության որակի ցուցանիշների բարելավում	Մարզային ենթակայության բժշկական հաստատություններ	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	ՀՀ ԱՆ ԱԱԻ վերապատրաստման ծրագրերի առկայություն
3) Մարզի բուժաստատություններին անհրաժեշտ սարքավորումներով ապահովում	Անհրաժեշտ սարքավորումների առկայություն	Մարզային ենթակայության բժշկական հաստատություններ	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	ՀՀ ԱՆ և այլ աղբյուրների կողմից տրամադրված ֆինանսավորում
Նպատակ 3. Ազգաբնակչությանը ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մարչելիության շարունակական բարձրացում					
1) Ընտանեկան բժշկության գծով բժիշկների և բուժքույրերի վերապատրաստում, ընտանեկան բժշկության գրասենյակների ստեղծում խոշոր համայքներում:	Վերապատրաստված բժիշկների և բուժքույրերի թիվը	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	ՀՀ ԱՆ ԾԻԳ-ի կողմից ֆինանսավորում
2) Հիվանդանոցային ծառայությունների հզորացում և հագեցում ժամանակակից սարքավորումներով, ինտենսիվ թերապիայի և վերակենդանացման ծառայությունների շեշտադրմամբ	Ժամանակակից բուժսարքավորումներով հագեցած հիվանդանոցներ	Հիվանդանոցներ և տարածաշրջանային բժշկական կենտրոններ	ԼՄ աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն	Տարվա ընթացքում	ՀՀ ԱՆ և այլ աղբյուրների կողմից տրամադրված ֆինանսավորում

Ամփոփ նկարագիր	Արդյունքային ցուցանիշ	Տեղեկատվության աղբյուր	Մարզպետարանի պատասխանատու օղակ	Ժամկետ	Կարևոր նախապայմաններ
Նպատակ 4. Բնակչության ոչ վարակիչ հիվանդություններով հիվանդացության և մահացության կրճատում					
<p>1. Առողջության ամրապնդման և հիվանդությունների (ոչ վարակիչ) կանխարգելման կենտրոնի ստեղծում</p> <p>1) ոչ վարակիչ հիվանդությունների տարածվածության և նրանցից մահացության իրավիճակի գնահատում և վերլուծություն, հիմնախնդիրների վերհանում:</p> <p>2) ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների տարածվածության ուսումնասիրություն, վերլուծություն, գնահատում, նվազեցման ուղիների մշակում</p> <p>3) Մեթոդական ձեռնարկների մշակում և տպագրում:</p> <p>4) Համապատասխան կրթական ծրագրերի իրականացում և մասնագետների ուսուցում</p> <p>5) Ազգաբնակչության կրթության կազմակերպում ՀԼՄ-ների հետ համատեղ ծրագրերի իրականացում</p>	<p>ա) Ոչ վարակիչ հիվանդություններից մահացության ցուցանիշի իջեցման %:</p> <p>բ) Ոչ վարակիչ հիվանդություններով առաջնակի հիվանդացության ցուցանիշի նվազման %</p> <p>գ) Ոչ վարակիչ հիվանդությունների առավել տարածված ռիսկի գործոնների (ծխել, ադինամիա, հավելյալ քաշ) տարածվածության նվազման %</p> <p>դ) Մարզկենտրոնում կատարվող հանրապետական նշանակության կանխարգելման և առողջության կենտրոն՝ նպաստելով մարզային զարգացման քաղաքականության իրականացմանը:</p> <p>ե) Մարզում առողջության միջավայրի ստեղծում, ազգաբնակչության պատասխանատվության բարձրացում և իրազեկվածության մեծացում:</p>	<p>Մարզային ենթակայության բոլոր բժշկական հաստատությունները</p>	<p>Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն</p>	<p>Տարվա ընթացքում</p>	<p>ՀՀ կառավարության կողմից համապատասխան ծրագրերի առկայություն</p>

4.2. Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի տրամաբանական հենքը

Ամփոփ նկարագիր	Արդյունքային ցուցանիշ	Տեղեկատվության աղբյուր	Մարզպետարանի պատասխանատու օղակ	Ժամկետ	Կարևոր նախապայմաններ
<p>Ոլորտային նպատակ՝ Բարձրացնել Լոռու մարզում բնակչությանը մատուցվող սոցիալական ծառայությունների մատչելիությունը և որակը</p>	<p>1. Սոցիալական ծառայությունների հասցեականությունից և որակից բնակչության սոցիալապես խոցելի բավարարվածության աստիճան, %</p> <p>2. Աշխատանքի տեղավորված գործազուրկների տեսակարար կշիռը, %</p> <p>3. Ոչ նյութական աջակցություն ստացած հաշմանդամների, ծերերի տեսակարար կշիռը, %</p> <p>4. Սոցիալական պաշտպանության ծրագրերում ընդգրկված խոցելի խմբերի ներկայացուցիչների տեսակարար կշիռը, %</p>	<p>Մարզպետարան, ՄԾՏՏՄ-ներ, Զբաղվածության կենտրոններ, Մոնիտորինգի տարեկան հաշվետվություն</p>	<p>Սոցիալական ապահովության բաժին</p>	<p>2015թ.</p>	<p>Սոցիալական պաշտպանության ոլորտը ՀՀ կառավարության ուշադրության կենտրոնում է:</p> <p>Ֆինանսական միջոցները բաշխված են և ժամանակին հատկացված:</p>
<p>1. Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների նյութատեխնիկական պայմանների բարելավում՝ համակարգի գործունեության արդյունավետության և որակի բարձրացում</p>					
<p>ԾՐԱԳԻՐ թիվ 1. Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող տարածքային մարմինների շենքային պայմանների բարելավում և սոցիալական տարբեր ծառայությունների գործունեության կազմակերպում և համակարգում</p>					
<p>1.1. Սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների շենքային պայմանների բարելավում, սպասարկման որակի բարձրացում, սպասարկում մեկ կանգառից</p>	<p>Շենքային պայմանները բարելավված սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների տեսակարար կշիռը, %</p>	<p>ՀՀ ԱՄՆ, ՀՀ ՏԿՆ, Մարզպետարան</p>	<p>Սոցիալական ապահովության բաժին</p>	<p>2015թ.</p>	<p>Նախատեսված են նպատակային ֆինանսական միջոցներ</p>
<p>1.2. Սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների (պետական, ոչ պետական) համակարգչային տեխնիկայով հագեցում և համացանցային կապով ապահովում</p>	<p>Սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցներում (մարզպետարան, ՄԾՄՏՄ) համացանցային կապ ունեցող կառույցների թիվը, %, նոր համակարգիչների տեսակարար կշիռը, %</p>	<p>ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, Մարզպետարան</p>	<p>Սոցիալական ապահովության բաժին</p>	<p>2015թ.</p>	<p>Մարզում գործող սոցիալական ծառայություններ մատուցողները շահագրգռված են փոխանակել տեղեկատվությունը</p>

2. Սոցիալական ապահովության բնագավառի մասնագետների շարունակական վերապատրաստում					
2.1. Մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների (պետական, ՏԻՄ, ոչ պետական) սոցիալական աշխատանք կատարող կադրերի վերապատրաստում կարիքների գնահատման, դոնորներ և հովանավորներ որոնելու հմտությունների զարգացման վերաբերյալ (դասընթացներ, միջազգային փորձ և այլն)	Դասընթացներին մասնակցածների թիվը մարզպետարան, ՍԾՄՏՄ, ՏԻՄ, ՀԿ-ներ) Դոնորների և մասնավոր բարերարների կողմից ֆինանսավորվող կարիքավոր խմբերին ուղղված աջակցության ծառայությունների թիվը՝	Մարզպետարան, ՍԾՄՏՄ-ներ, ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ	Սոցիալական ապահովության բաժին	2015թ.	Սոցիալական աշխատանք կատարողները ցանկություն ունեն զարգացնելու սեփական հմտությունները
3. Սոցիալական սպասարկման բնագավառի մատչելի միջավայրի ապահովում					
ԾՐԱԳԻՐ թիվ 2. Լոռու մարզի քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցում	Կառուցված թեքահարթակների թիվը, %	Համայնքներ, մարզպետարանի աշխատակազմի քաղաքաշինության և ՏԻ և ՀԳՄ հարցերով վարչություններ	Սոցիալական ապահովության բաժին, Համայնքներ	2015թ.	ՀՀ կառավարության ծրագրային ուղղություն
4. Տարածքային սոցիալական պլանների կազմում և իրականացում					
ԾՐԱԳԻՐ թիվ 3. Աջակցություն ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամի կողմից իրականացվող «Աշխատանքային միգրացիայի սոցիալական հետևանքների մեղմացում և տեղական զարգացման գործընթացում միգրանտների ներգրավվածության մեծացում» ծրագրին՝ ենթածրագրերի (տարածքային սոցիալական պլանների) միջոցով	Իրականացված ծրագրերի թիվը, Ծրագրերին մասնակից ընտանիքների թիվը	ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամ, Լոռու մարզպետարան, Համայնքներ	Սոցիալական ապահովության բաժին	2015թ.	Միջոցառումների իրականացման համար ակնկալվում է ֆինանսավորում դոնոր կազմակերպություններից
5. Աջակցություն բնակարանային ապահովման քաղաքականությանը					
ԾՐԱԳԻՐ թիվ 4. Փախստականների ընտանիքների բնակարանային ապահովում	Բնակարանային պայմանները բարելավված փախստական ընտանիքների ✓ թիվը, ✓ տեսակարար կշիռը (%)	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության պետական միգրացիոն ծառայություն	Սոցիալական ապահովության բաժին	2015թ.	Առկա է ֆինանսավորում (դոնորից կամ ՀՀ պետական բյուջեից)

5. Աջակցություն բնակարանային ապահովման քաղաքականությանը

<p>ԾՐԱԳԻՐ թիվ 5.</p> <p>Ձեռնարկ կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների ընտանիքների բնակարանային ապահովում</p>	<p>Բնակարանային պայմանները բարելավված զոհված կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների ընտանիքների</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ թիվը ✓ տեսակարար կշիռը (%) 	<p>Սոցիալական ապահովության բաժին, Համայնքներ</p>	<p>Սոցիալական ապահովության բաժին</p>	<p>2015թ.</p>	<p>Միջոցառումների իրականացման համար ակնկալվում է ֆինանսավորում պետքություն</p>
---	--	--	--------------------------------------	---------------	--